

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра китайської філології**

Кваліфікаційна робота магістра з китайської філології
на тему:

**«ПОРЯДОК СЛІВ У РЕЧЕННІ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ
(СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ)»**

студентки групи МПкит 53-18
факультету сходознавства
денної форми навчання
освітньо-професійної програми:
Галузевий переклад: китайська мова,
англійська мова
Спеціальності: 035 Філологія
Спеціалізації 035.065
Східні мови та літератури
(переклад включно), перша- китайська
Тазберг Олександри Олександрівни

Допущено до захисту
«__» _____ року

Науковий керівник:
канд. філол. наук, доц. Охріменко М.А.

Завідувач кафедри
китайської філології

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПОРЯДКУ СЛІВ У РЕЧЕННІ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	7
1.1. Історія дослідження	7
1.2. Просте речення як основна граматична одиниця синтаксису в українській та китайській мовах.....	10
1.3. Просте речення у китайській та українській мовах. Його види та структурні елементи.....	14
1.4. Питальне речення у китайській мові.....	17
1.5 Інверсія в китайській мові.....	18
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	28
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОБУДОВИ ПРОСТОГО РОСПОВІДНОГО ПОШИРЕНОГО РЕЧЕННЯ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....	29
2.1. Структурний аспект простого поширеного речення в китайській мові	29
2.2 Члени речення та критерії їх визначення	40
2.3 Інверсія у китайській мові.....	43
2.4 Семантика китайської мови	46
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	51
РОЗДІЛ 3. СЕМАНТИКА ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ.....	53
ВИСНОВКИ.....	67
论文摘要.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	73

ВСТУП

Порядок слів – це властиве мові взаємне розміщення членів речення при певній смисловій структурі висловлювання. Він зумовлений граматичною будовою мови, закріплений літературною традицією.

Типологічний аспект порядку слів все більше з'являється у фокусі уваги лінгвістів. Ця проблема викликає великий інтерес дослідників усіх мов, в тому числі і мов флективного ладу, які мають відносно вільний порядок слів. У розстановці слів не тільки відображаються особливості фіксації дійсності в концептуальному світі мовця, вона демонструє закономірності процесу комунікації і мовотворення.

До способів фіксації дійсності відноситься, наприклад, відображення послідовності екстралінгвістичних об'єктів. Ця функція порядку слів згадана ще в найдавніших тлумаченнях доканонічної книги “Чуньцю” – літописі царства Лу 722-481 рр. до н.е. – “Гун'ян-чжуань” і “Гулянь-чжуань”, автори яких, скоріш за все, ставили завдання описати особливості знакової організації мови, розкрити інформацію, яка міститься в ній, яка за їх час вже стала частково недоступною. Наприклад, в “Гун'ян-чжуань” коментується порядок розташування ієрогліфів в предикативних і атрибутивних двох канонів, що датуються 644 р. до н.е., які відображають послідовність слухового і зорового сприйняття об'єктів дійсності і їх властивостей.

Значимість порядку слів для ізолюючих мов була показана ще Х.Г. фон дер Габеленцем понад сто років тому. В таких мовах граматичні відносини в реченні виражаються за допомогою порядку слів і службових слів. Це найважливіше типологічне положення, яке згадується в будь-якому курсі мовознавства, не отримало подальшого уточнення з позицій функціональності. А таке уточнення важливе не тільки для типологічних досліджень: воно може слугувати методологічною основою опису функціонального синтаксису китайської мови і інших ізолюючих мов. Для типології мета дослідження порядку слів зводиться до виявлення базисних, граматично заданих типів розташування слів.

Порядок слів в сучасній китайській мові залишається вкрай слабо вивченим. Ймовірно, саме тому ще немає певної універсальної класифікації, яка претендує на універсальність. У той самий час, очевидно, що при виробленні такої класифікації специфіка китайської типології практично не враховувалася. Припущення ж про проміжний стан китайської типології, на наш погляд, не більше ніж спроба штучно вписати китайську мову в існуючу модель.

Актуальність роботи зумовлена загальною тенденцією сучасного мовознавства до вивчення проблеми функціонування мови, що пов'язана з мовною свідомістю людини, а також на дослідження побудови речення та його функціонування.

Мета роботи полягає у вивченні питання порядку слів в сучасній китайській мові з огляду на структуру, семантику та функціонування простого поширеного речення.

Мета передбачає розв'язання наступних завдань:

1. Визначити теоретико-методологічні засади вивчення особливостей синтаксису в працях мовознавців;
2. Обґрунтувати особливості простого речення як основної граматичної одиниці синтаксису;
3. Розглянути основні ознаки та особливості побудови речення, його структуру, функціонування та семантику;
4. Провести перекладознавчий аналіз обраних для дослідження текстів;
5. З'ясувати пов'язаність адекватного перекладу з чинниками побудови речення у сучасній китайській мові.

Об'єктом дослідження в даній роботі є порядок слів у сучасній китайській мові.

Предметом – структурно-семантичні та функціональні аспекти порядку слів в реченні у сучасній китайській мові.

Методи дослідження. Для розв'язання даних завдань було використано наступні методи:

- Метод критичного аналізу, який було використано для вивчення наукових праць мовознавців.
- Описовий метод було використано для того, щоб виділити основні ознаки та особливості визначення членів речення у мові, та пояснити їх значення та використання.
- Порівняльний метод було використано лише частково, адже предметом роботи є не встановлення подібних та різних структур речень в різних мовах, а все ж таки дослідження структури речення саме на прикладі китайської мови.
- Також було використано метод оцінювання адекватності та якості перекладу – для визначення функцій впливу побудови речення на переклад.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній уперше застосовується комплексний підхід до вивчення порядку слів у реченні у сучасній китайській мові.

Практичне значення полягає в можливості застосування результатів дослідження на практиці, наприклад у викладанні таких дисциплін: “Теоретична граматики китайської мови”, “Лексикологія китайської мови”, “Загальне мовознавство” тощо. Адже вивчення китайської мови, її використання та розуміння полягає в осмисленні правильної побудови речення, оскільки це є найголовнішим аспектом у китайській граматиці.

Апробація результатів дослідження проводилась на Міжнародній студентській науково-практичній конференції "Ad orbem per linguas". "До світу через мови" (КНЛУ, 20-22 березня 2019 р.). Тема доповіді: Порядок слів у реченні у китайській мові.

Структура. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, анотації та списку використаної літератури. Обсяг роботи становить 76 сторінок.

Матеріалами в даній роботі виступають речення сучасною китайською мовою у контексті їх мовленнєвого звороту, відібрані з публіцистичних текстів китайських новин, а також речення з творів художньої літератури сучасних китайських творів.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПОРЯДКУ СЛІВ У РЕЧЕННІ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

1.1. Історія дослідження

Сучасна китайська мова, що стала нині об'єктом пильної уваги багатьох дослідників, має тривалу історію формування. Під впливом різних факторів, вона отримала чимало своєрідних рис, як з точки зору граматики, так і з позиції лексики, фонетики і морфології.

Щоб приблизно зрозуміти, уточнимо, що китайська мова належить з точки зору граматики до ізолюючого типу мов, китайсько-тибетської мовної сім'ї [2, с. 6-7].

Витоки китайської науки про мову сходять до кінця I тисячоліття до н. е. Протягом багатьох століть в якості основного об'єкта дослідження в ній виступав ієрогліф. Ось чому аж до XX століття в китайському мовознавстві увагу дослідників було зосереджено на вивченні накреслення, читання і тлумачення ієрогліфів. У центрі китайської науки про мову, таким чином, перебували графіка, фонетика і лексикографія, від якої йшов шлях і до етимології. Китайська граматика, як не дивно, – вельми молода наука. Вона склалася лише в XX столітті [2, с. 7-8].

“马氏文通” Mǎ shì wéntōng Ма Цзяньчжуна – перша граматика китайської мови. Вона вийшла у світ в 1898 році. Але предметом її опису стала не сучасна китайська мова, а давньокитайський – веньянь. Засновник китайської граматики виділив такі частини мови в цій мові: іменник, займенник, дієслово, прикметник, прислівник, прийменник, сполучник, частку і вигук [2, с. 7-8].

В китайській граматичній науці, як і в європейській, існує дві тенденції – словоцентрична та фразоцентрична (синтаксоцентрична). Основною граматичною одиницею в словоцентричній тенденції виступає слово, а в фразоцентричній – речення. Граматика Ма Цзяньчжуна виходили переважно із синтаксоцентризму. Він вважав, що приналежність слова до тієї чи іншої

частини мови може бути визначена в цій мові виключно в реченні. Підставою для подібної точки зору є фіксований порядок слів у китайському реченні [4, с.118].

Автор граматики виділяє наступні синтаксичні одиниці:

顿 (dùn, пауза) – виокремлення слів в реченні або фразі за допомогою зупинки дихання називається паузою. Функція паузи – зробити читання зручнішим, немає жодного відношення до речення або фрази [4, с. 90-91].

读 (dú, фраза) – всі поєднання підмета та присудка, які не несуть завершеності називаються фразою [4, с. 90-91].

句 (jù, речення) – всі слова, які поєднуються між собою та які виражають завершеність, називаються реченням.

Для аналізу речення Ма Цзяньчжун вводить такі поняття як 词 (cí, член речення) та 次 (cì, відмінок) [14, с. 161].

Він виділяє сім членів речення:

1. 起词 (qǐ cí) – підмет (те, про що йдеться в реченні);
2. 语词 (yǔ cí) – дієслівний присудок (виражається за допомогою дієслів і прикметників, які описують підмет, називають його дію);
3. 止词 (zhǐ cí) – додаток (виражається за допомогою іменників та займенників, які стоять після перехідних дієслів та є об'єктами їх дії);
4. 表词 (biǎo cí) – якісний присудок (в цій функції можуть виступати лише прикметники, які є головною характеристикою підмета);
5. 加词 (jiā cí) – доповнення (слова, що вказують на іменники, займенники, дієслова та прикметники, але не пов'язані за допомогою дієслів);
6. 转词 (zhuǎn cí) – додаток (другий об'єкт, який вживається з перехідним дієсловом і супроводжується прийменником);
7. 司词 (sī cí) – кероване (виражається за допомогою іменників і займенників, які стоять після прийменників).

Орієнтовуючись на граматики європейських мов, Ма Цзяньчжун виокремлює дві категорії всіх слів в китайській мові, – це 实字 (shí zì – самостійні слова, що мають речове значення) та 虚字 (xū zì, службові слова, що не мають речевого значення) [4, с. 117].

Ма Цзяньчжун у своїй праці дуже категорично описав частини мови, і вважав, що слова не можуть переходити із однієї частини у іншу, але можемо сказати, що це було великим внеском у розвиток китайської граматики, як дійсної. [14, с. 251].

У 1924 році вийшло Перше видання граматики сучасної китайської мови Лі Цзіньсі. Значно пізніше вона була перевидана у Пекіні – в 1957 році під назвою “新著国语语法” Xīn zhu guóyǔ yǔfǎ (Нова граматика національної мови). Лі Цзіньсі – послідовник Ма Цзяньчжуна. Спираючись в морфології на синтаксичний (позиційно-функціональний) критерій, він представив у своїй граматиці наступну класифікацію частин мови: 1) імена – іменники і займенники, 2) дієслова – дієслова як такі і напівдієслова, тобто всі інші частини мови, здатні виступати в ролі присудка (наприклад, прикметники, що опинилися в цій ролі стають, за Лі Цзіньсі, напівдієсловами), 3) розмежовуючі слова – прикметники і прислівники; 4) допоміжні слова – прийменники та сполучники; 5) ситуативні слова – частки і вигуки. [5, с. 246].

Досліджували питання порядку слів у китайській мові Ч. Лі та С. Томпсон, які відносять китайську до тієї групи мов, для яких характерно висування топіка як сегмента висловлювання, що несе основне смислове навантаження, що становить «центр уваги». Чжао Юаньжень у своїх роботах першим дає обґрунтовану відповідь на питання про те, чому на перший погляд неходові члени речення, тобто не традиційні підмет і присудок виносяться на початкову позицію в китайському реченні. Саме в його роботах частина висловлювання, що тепер називається топіком, описується як дійсний смисловий центр в реченнях на китайською мовою. [8, с. 218].

У лінгвістичній літературі (наприклад, в працях лінгвіста Тань Аошуан) китайську мову неодноразово називають мовою “з прихованою граматиною”, що аж ніяк не означає відсутності в ній системи правил граматичного ладу. Швидше за все, таке визначення слугує одним з показників своєрідності даної мови, маючи на увазі, що в системі її функціонування містяться елементи, роль яких не знаходить прямого морфологічного пояснення. До таких проявів Тань Аошуан відносить, наприклад, використання модальних часток [1, с. 29-31].

1.2. Просте речення як основна граматична одиниця синтаксису в українській та китайській мовах.

Рівні мовної структури – складові частини, автономні механізми мовної системи. Вони кваліфікуються як підсистеми, що становлять систему мови. Кожен рівень має свій тип одиниць, свою сферу мовного простору і своє функціональне навантаження. Найчастіше виділяють 4 основних рівні мовної структури: фонологічний (одиниця – фонема), морфологічний (одиниця – морфема), лексичний (одиниця – лексема) та синтаксичний (одиниця – речення). Названі рівні мають ієрархічні відношення: одиниці кожного попереднього рівня є будівельним матеріалом для одиниць наступного рівня [3, с. 129].

Синтаксис – це розділ граматики, який вивчає особливості будови, семантики й функціонування синтаксичних одиниць.

Синтаксис – грецьке слово, яке означає складання, впорядкування. Якщо морфологія вивчає слова як носії лексико-граматичних значень і форм слів з властивими їм морфологічними значеннями, то синтаксис вивчає функціонування слова і його форми у синтаксичній конструкції, у зв'язку з іншими словами й формами. Отже, в синтаксисі словоформи розглядаються як елементи побудови синтаксичних одиниць. Із словоформ будуються і словосполучення: *яскраве сонце, писати листа, тихо розмовляти*. Словоформи

й словосполучення беруть участь у побудові простих речень. У складі речення словоформи виступають як його члени.

Речення є основною синтаксичною одиницею, оскільки саме в ньому реалізуються найважливіші функції мови: комунікативна (мова як засіб спілкування) і пізнавальна (мова як знаряддя пізнання й відображення дійсності, знаряддя вираження думки). У межах речення розгортаються майже всі прийоми формальної і семантичної організації синтаксичних одиниць [15, с. 371].

У найзагальнішому вигляді речення з формально-синтаксичного боку поділяють на прості і складні. Формально-синтаксична структура простого речення співвідноситься з його двоскладністю або односкладністю. Двоскладні прості речення мають два головні члени речення – підмет і присудок, поєднані найголовнішим у структурі простого речення предикативним зв'язком [15, с. 49].

Простим називається речення, в якому є одна граматична основа. Граматична основа може складатися з двох головних членів – підмета і присудка: *Забилось серце. Дрімає соняшник*. Такі речення називаються двоскладними.

Просте речення, граматична основа якого складається з одного головного члена, називається односкладним. Односкладні речення не слід плутати з неповними, в яких може бути пропущений головний член речення [15, с. 53].

За метою висловлювання речення поділяють на:

1) розповідні, у яких про когось або про щось розповідається;

Розповідними називаються речення, що містять повідомлення про різні явища, події, факти, предмети, їх ознаки. Розповідні речення різноманітні за своїм змістом і структурою;

2) питальні, у яких про когось або про щось запитують: питальними називаються речення, що містять у собі питання, яке спонукає співбесідника до відповіді.

3) спонукальні, у яких спонукають до дії: спонукальними називаються речення, в яких виражається спонукування до дії. Вони можуть виражати різні волевиявлення: наказ, вимогу, заклик, побажання, пораду, дозвіл, заборону.

За емоційним забарвленням речення поділяють на окличні та неокличні.

Граматичною основою речення є підмет і присудок. За наявністю граматичної основи речення поділяються на односкладні та двоскладні [15, с. 76].

За наявністю або відсутністю другорядних членів речення поділяють на поширені та непоширені.

Просте речення може бути повним і неповним. Повними називаються речення, у яких наявні всі головні та другорядні члени речення, необхідні для завершеності будови й повноти вираження значення. Неповними називаються такі речення, у яких пропущений головний або другорядний член речення, зрозумілий із контексту або ситуації мовлення.

Просте речення може бути неускладненим або ускладненим однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями та реченнями, відокремленими членами речення. До ускладнених речень належать речення з однорідними членами, з відокремленими членами, зі звертанням, зі вставними і вставленими компонентами [15, с. 145].

Синтаксичний центр речення може бути виражений як підметом і присудком, так і лише одним головним членом, який поєднує в собі значення і підмета, і присудка, – другий головний член у такому реченні не потрібний.

Залежно від цього розрізняються прості речення двоскладні і односкладні. Односкладні в свою чергу за значенням головного члена поділяються на односкладні означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, інфінітивні і називні. Окремо стоять слова-речення (інакше: нерозчленовані речення) [15, с. 112].

Двоскладними називається речення, у якому обов'язково повинні бути обидва головні члени – і підмет, і присудок.

В односкладному означено-особовому реченні є лише присудок, а особа-діяч (я, ти, ми, ви) безпомилково встановлюється із закінчення дієслова [14, с. 112].

У неозначено-особовому реченні неназвана особа-діяч мислиться як хтось із певного кола людей. Головний член неозначено-особових речень виражається дієсловом у таких формах: а) 3-ої особи множини теперішнього чи майбутнього

часу дійсного способу; б) множини минулого часу; в) множини умовного способу.

Виконавці дії в неозначено-особових реченнях не називаються з різних причин. Іноді вони не відомі ні за кількістю, ні за складом, а іноді не називаються свідомо, щоб зосередити увагу на самій дії [15, с. 156].

Означено-особові та неозначено-особові речення здебільшого вживаються в художньому і розмовному стилях мовлення. Вони допомагають уникнути небажаного повторення, створюють лаконічність, динамічність розповіді.

В узагальнено-особовому реченні неназвана особа-діяч мислиться як будь-хто з людей. Ці речення найчастіше використовуються в прислів'ях, а також у науковій та, рідше, художній літературі. Головний член (присудок) у такому реченні, як правило, виражений дієсловом у другій особі однини чи множини дійсного або наказового способу.

У безособовому реченні дія мислиться як незалежна від будь-якого діяча. Стилiстична роль безособових речень різноманітна. Частина їх певного емоційного відтінку не виражає (*Надворі розвидняється; Мене морозить*). Але частіше ці речення вносять у текст додаткові відтінки. Так, якщо порівняти двоскладне і безособове речення однакового змісту, то помітимо, що перше виражає активність підмета, а друге має відтінок пасивності: *Вони хочуть.– їм хочеться*. Безособові речення часто вживаються в пейзажних описах: вони поглиблюють у читача почуття. Речення з присудком, вираженим дієслівною формою на -но, -то, передає відтінок завершеності дії з якимось результатом [15, с. 148].

У називному реченні називається предмет, але нічого не говориться про дію. У називних реченнях тільки називається предмет або явище, стверджується їх наявність чи існування без участі присудка, якого у називному реченні немає. Слід відрізнити називні речення від двоскладних з іменним складеним присудком. Наприклад, речення *Довгий літній день* – називне, бо в ньому лише стверджується існування довгого літнього дня, а речення *Літній день довгий* – двоскладне, у якому підмет день, а присудок *довгий* (який є день?). Присудок

означає, що говориться про підмет *день* (*що день є довгий*). Називні речення часто вживаються в художніх творах у статичних описах; вони мають здатність передавати думку окремими, іноді не пов'язаними між собою частинами, малювати картини наче пунктиром. Називним реченням властива стислість у передачі думки, вони ніби створюють тло, яке має заповнити деталями уява читача [15, с. 148].

Речення, виражене неповнозначним словом (вигуком або часткою), яке виступає заміником цілого речення, називається словом-реченням. Слова-речення характерні для розмовного й художнього стилів. У мові вони можуть вживатися і як самостійні репліки, і в складі простого речення.

1.3. Просте речення у китайській та українській мовах. Його види та структурні елементи.

Отже, як було зазначено вище, простим реченням є речення, що складається з одного або кількох граматично поєднаних слів, які виражають відносно закінчену думку. Простим називається речення, в якому є тільки одна граматична основа (предикативний центр) [6, с. 148].

Як вже було зазначено, за метою висловлювання речення поділяють на:

- 1) розповідні, у яких про когось або про щось розповідається;
- 2) питальні, у яких про когось або про щось запитують;
- 3) спонукальні, у яких спонукають до дії.

На прикладах таких речень будемо розглядати порядок слів у китайській мові.

语序 ~ yǔxù ~ порядок слів. Цей аспект дуже важливий в китайській мові. Цієї теми торкалися багато дослідників у своїх статтях, щоб розглянути порядок слів більш повно [10, с. 479].

Зараз достатньо вивчених елементів, щоб зайнятися питанням докладніше, оскільки в китайській мові помилятися в порядку слів не можна. На відміну від української мови, у якій ми можемо легко змінювати порядок слів у мовленні, у китайській мові існує чіткий порядок слів [5, с. 330].

Отже, розглянемо побудову простого розповідного речення.

Спрощена до мінімуму структура виглядає наступним чином:

Суб'єкт + Дієслово + Об'єкт

Найважливішим є визначення членів речення, оскільки структура побудови речення полягає саме у правильному послідовному встановленні цих частин.

Саме таким є порядок слів у китайському реченні:

Обставина часу

Слова, що позначають час, і відповідають на питання коли?; В китайському реченні зазвичай ставляться на початку, відразу після суб'єкта, також іноді перед ним, але ніколи – в кінці:

Суб'єкт + час + дієслово [+ об'єкт] [5, с. 148].

Обставина місця

Перед словом, що позначає місце дії в китайській мові завжди ставиться дієслово 在 zài. Вся ж ця конструкція розміщується зазвичай після обставини часу і перед дієсловом – ні в якому разі не після нього:

Суб'єкт + час + 在 місце + дієслово [+ об'єкт] [5, с. 148].

Тривалість

Конструкція, що позначає час, але відповідає на питання як довго? , Вказує на тривалість дії і ставиться в кінці речення:

Суб'єкт + час + 在 місце + дієслово [+ об'єкт] + тривалість [5, с. 148].

Образ дії

Слово, що позначає те, яким чином відбувається дія (наприклад: швидко, тихо, сердито, тверезо) зазвичай ставиться після часу перед місцем і дієсловом:

Суб'єкт + час + образ дії 地 + 在 місце + дієслово [+ об'єкт] + тривалість

Інструмент

Навіть для такої дрібниці, як інструмент, за допомогою якого проводиться дія, уважні китайці відвели окреме місце в реченні:

Суб'єкт + час + образ дії 地 + 在 місце + 用 інструмент + дієслово [+ об'єкт] + тривалість [5, с. 148].

Адресат

Часто дію звернено до кого-небудь, наприклад, до тебе або до нього, для таких конструкцій в китайському реченні відведено місце відразу перед дієсловом:

Суб'єкт + час + образ дії 地 + 在 місце + 用 інструмент + адресат + дієслово [+ об'єкт] + тривалість [5, с. 148].

Отже, щоб збудувати граматично правильне речення потрібно чітко визначити члени речення.

Існують такі основні члени речення:

Підмет – це головний член речення, граматично незалежний, означає предмет, ознака якого виражається присудком. Підмет і другорядні члени речення, що належать до підмета, утворюють групу підмета. Найчастіше підмет виражається називним відмінком іменника [10, с. 356].

Підмет називає предмет, що про нього щось стверджується або заперечується в реченні, і відповідає на питання хто? що? .

Присудок – головний член речення, пов'язаний з підметом, що виражає дію предмета, який називає підмет. Найтиповіша форма присудка – дієслово в особовій формі, що означає дію чи стан суб'єкта, названого підметом. Присудок – головний член двоскладного речення, що характеризує підмет за дією чи ознакою. Присудок відповідає на питання: що робить (підмет)? що зробить ? що з ним відбувається ? у якому він стані ? який він є ? хто або що він є ? " Зазвичай виражається дієсловом [10, с. 356].

Додаток – другорядний член речення, який означає предмет, на який спрямована дія або по відношенню до якого ця дія відбувається і відповідає на питання усіх відмінків, крім називного. Відповідає на питання непрямих відмінків: чого? кому? чому? кого? що? ким? чим? на кому? на чому?

Додаток виражається тими ж частинами мови, що й підмет. Найчастіше додаток виражається іменником та співвідносними з ним займенниками, рідше прикметником, числівниками [10, с. 357].

Означення – другорядний член речення, що вказує на ознаку предмета. Воно відповідає на питання: чий? який? яка? які? котрий? скільки? [10, с. 357].

Обставина – другорядний член речення, який пояснює слово зі значенням ознаки, виражає якісно-означальну характеристику дії, стану чи позначає, за яких обставин відбувається дія, вказує на спосіб, міру або ступінь вияву дії або ознаки. Типовим, морфологізованим, вираженням обставини є прислівник як? де? звідки? наскільки? якою мірою?. Обставина може виражатися відмінковими формами іменника з прийменниками або без них, дієприслівником, інфінітивом і фразеологічними зворотами прислівникового значення [10, с. 357].

Підмет та присудок вважаються головними членами речення, а додаток, означення та обставина – другорядними.

Не є членами речення службові частини мови та вигуки.

1.4. Питальне речення у китайській мові

Існує 4 основних граматичних способи формування питальних речень:

1. За допомогою частки «吗». Подібні питання зазвичай потребують відповідь «так» або «ні».

«Це стіл?» «Ти любиш собак?» «Ти обідав?» – всі ці питання будуються однаково: з додаванням в кінці речення частки 吗 (ma) [16, с. 67].

2. За допомогою питальних слів.

Спеціальні питальні слова: 什么, 谁, 怎么, 怎么样, 哪里, 为什么, 什么时候, 哪儿, 哪一个。

3. За допомогою дублювання дієслова через негативну частку «不». [16, с. 50].

Часто в китайській мові відбуватися дублювання дієслів. Просте дублювання дієслова говорить про короткочасність дії, при цьому речення має майбутній час. За допомогою дублювання дієслова можна сформувати і питальне речення. Подібне дублювання потрібно використовувати через негативну частку

4. За допомогою питального словосполучення «还是». [16, с. 67].

У китайській мові існує два сполучники «або». Один з них вживається тільки в питальних реченнях, а другий тільки в розповідному реченні. Але значення в цілому у них однакове, способи використання різні.

1.5 Спонукальне речення у китайській мові [20, с. 78].

Спонукальні речення (祈使句 qishijū), що також мають назву імперативні, висловлюють спонукання. Їх смисловим змістом є не повідомлення, а волевиявлення. З функціональної точки зору спонукальні речення істотно відрізняються від оповідальних. Залежно від характеру волевиявлення речення цього різновиду можуть містити прохання, умовляння, наказ, заборону. У спонукальних реченнях часто вживається фразова частка 吧 ba (у значенні спонукання). Всі спонукальні речення китайської мови можна розділити на наступні [20, с. 80].:

1. Речення, що містять прохання і наказ.
2. Речення, що містять заборону.

Існує таке поняття, як спонукальні дієслова які спонукають об'єкт самостійно виробляти будь-яку дію.

Дієслова цієї групи позначають такі дії, які спонукають до вчинення інших дій, допомагають або заважають здійсненню цих дій або, принаймні, допускають, дозволяють вчинення цих дій. Професор Лі Цзінь-сі дуже вдало називає дієслова зі спонукальним значенням дієсловами, що позначають "втручання в чужі справи". До числа дієслів з примусовим значенням належать: 情 qíng «просити зробити що-небудь», 要 yào «вимагати, щоб хто-небудь зробив що-небудь», 劝 quàn «радити», «умовляти» та інші. [20, с. 82].

1.5 Інверсія в китайській мові

Інверсія характеризується порушенням звичайного в розмовній мові порядку слів, внаслідок чого, змінюються і інтонації. Інтонація, у свою чергу, може характеризуватися великими паузами. Інверсія потрібна для того, щоб виділяти найважливіші слова, а також стилістичні та емоційні забарвлення мови. Це дозволяє в результаті зробити мову набагато виразніше [24, с. 167].

Інверсію відносять до числа стилістичних фігур. Її часто використовують в мові художньої літератури як виразний стилістичний прийом. Інверсія в індоєвропейських мовах використовується рідко, оскільки порядок слів у них зафіксований чітко, і зміни носять обмежений характер. Інверсія може логічно виділяти найбільш істотну частину речення, призмінюватися в цілях ритмико-мелодійної організації мови. Китайська мова відрізняється суворою фіксованістю порядку слів, тому інверсія не має широкого поширення [24, с. 182].

Сучасні китайські перевернуті речення (інверсійні) є різновидом практичних комунікативних моделей речень, які змінюються із застосуванням порядку слів. Він включає дослідження на його динамічному та прагматичному рівнях. Як звичайне речення, перевернені речення широко використовуються у щоденній вербальній комунікації та літературних творах, тому особливо важливо вивчити інверсійні схеми речень з точки зору динамічного та прагматичного рівнів [25, с. 298].

Стиль мови як самостійний мовний предмет, вперше встановлений швейцарським вченим Ч. Баллі, стиль мовлення в основному стосується мовної атмосфери та стилю, сформованих за особливостями використання мови. Область дослідження стилів мовлення дуже широкі, такі як етнічний стиль, сучасний стиль, особистий стиль, функціональний стиль, комунікативний стиль тощо [25, с. 345].

Сучасні інверсійні китайські речення мають характеристики усного та книжкового стилю, а також розмовного стилю, а книжковий стиль належить до категорії комунікативного. Предметно-предикатне інверсійне речення та предметне речення, як правило, виражаються в розмовній мові. Пост-речення та

прислівникові речення атрибутивного характеру, як правило, мають книжковий стиль. Щоденні розмови бесіди та літературні твори художнього типу часто використовують інверсійні речення, однак вони все ще мають різні відмінні риси. Інверсійні речення можна розділити на [34, с. 54].:

1, додатковий перевернутий: граматичний компонент у реченні переходить до кінця речення, слабке читання.

Порядок слів є спеціально упорядкованим або попередньо розміщеним або післяпозиціонованим, незалежно від того, чи перед- або посткомпоненти не зчитуються злегка, і посткомпоненти не додаються, але прагнуть посилення.

2, декоративний фліп: Потреба в риториці, спеціальному розташуванні структури речень структури речення, або прийменника, або постпозиції, чи не є легким читанням перед- або посткомпонента, посткомпонент, його роль не додається, але часто виступає в посиленому вираженні [23, с. 98].

Зазвичай використовується у художній літературі, є модифікованим дієприслівниковим прийменником та прислівником.

(1) Дивовижна людина, твій батько! (Старий містить «квадратні перлини»). Приклад (1) - це додаток, що перевертає дієслово "є". Якщо воно відновлено до нормального порядку слів, це повинно бути "ваш батько - чудова людина". Після того, як предмет «твій батько» перейшов на присудок «велика людина», він має очевидний додатковий характер, який часто зустрічається в повсякденному словесному спілкуванні, і належить до виду розмови, відображаючи, таким чином, природний і гнучкий усний стиль.

Це є також предметно-перевернутим реченням. Після того, як суб'єкт знає, "коли він переміщений до присудка", загальний порядок слів відомий як звучання пісні. Щоб зробити поезію більш художньою, а також для римування віршів, Господь Перевернутий, перевернутий предмет має характер модифікації, що робить поезію більш літературною та художньою. Це характеристика декоративного перевертання. Крім того, декоративний фліп у мистецтві можна розділити на перевертання правила і Регулярне гортання: регулярне гортання: помітна пауза між складовою фліп-чіпа та передньою чи задньою частиною, яку

можна відокремити комою як знак паузи: немає явної паузи між складовою фліп-чіпа та передньою чи задньою частиною, наприклад: нерегулярне: Боріться, Батьківщина! (3) Боріться, за Батьківщину! (Пу Фен "Я зіткнувся з вітром та дощем")

Структурування повідомлення в межах речення значною мірою спрямовує когнітивні процеси сприйняття реципієнтом об'єктивної дійсності. Шляхом синтаксично-структурного аналізу можна виявити базові парадигми, які впливають на переконцептуалізацію інформації [2]. Цим зумовлено необхідність дослідження синтаксичних трансформацій у когнітивній лінгвістиці [31, с. 67].

Недостатнє розуміння синтаксичних структур може спричинити суттєві неточності при перекладі, а відтак, ускладнити встановлення міжнародного порозуміння, адже синтаксична зміна акцентів і зміщення емпізи створюють простір для маніпуляцій поняттями. Для дослідження синтаксису в когнітивній лінгвістиці утворилась окрема галузь – конструктивна граматики. У цій сфері працювали такі науковці як Рональд Лангакер, Вільям Крофт, Д. Алан Круз, Ендрю Карні та ін [32, с. 114].

Оскільки китайська мова є ізолюючою (морфологічна форма слова граматикично незмінна), граматикичні узгодження і вираження відношень між членами речення реалізуються за допомогою порядку слів. Тому для граматикичного аналізу речень необхідно враховувати семантику синтаксичних елементів – зокрема, рамкові та предикативні конструкції.

Підмет у китайській мові зазвичай займає місце перед присудком. Однак разом з тим зустрічаються випадки коли підмет займає позицію після присудка. Становлення підмета після присудка можна називати інверсією підлягає [44, с. 156].

При зворотному порядку головних членів речення підмет, як правило, буває виражено іменником, а присудок – неперехідним дієсловом або дієсловом, яке рідко вживається в перехідному значенні [45, с. 67].

Перш за все варто розглянути групу дієслова та елементарні предикативні конструкції (ряд присудка певного семантичного типу і його сильнокеровані елементи / актанти) [1], які займають ключове місце в публіцистичному дискурсі китайської мови. В китайській мові використовуються такі предикативні конструкції (табл.1) [1, с. 6–8]:

Таблиця 1.

Предикативні конструкції китайської мови

Тип конструкції	Приклад	Переклад
Конструкція дієсловом відношення	中华人民共和国一切权利属于人民	<i>Всі права в Китайській народній республіці належать народові.</i>
Конструкція дієсловом процесу/стану	国有资产正在不断减少	Державна власність зараз постійно зменшується
Конструкція дієсловом спрямованого руху	50年代他先后去日本4次	В 50-ті роки він в різний час 4 рази бував у Японії.
Конструкція каузативним дієсловом	现在人民委托我们管理国家	Зараз народ доручив нам керувати державою.
Конструкція транзитивним дієсловом	他们采取一系列措施	Вони вжили низку заходів

Варто зупинитися на конструкції з транзитивним дієсловом, оскільки у ній яскраво виявляється роль синтаксичної будови речення у формуванні конотативного значення. Окрім того, це єдина предикативна конструкція, в межах якої можливі такі трансформації, як пасив та інверсія додатка. У складі означенневої конструкції транзитивне дієслово зміщує емфазу речення і підсилює експресивну силу і значущість якісної ідентифікації додатка [49, с.

119]. У китайських засобах масової інформації часто використовується таке кліше:

我们建设有中国特色社会主义的经济。 – *Ми будемо економіку з китайською соціалістичною специфікою* [1, с. 6].

Конструкція з транзитивним дієсловом 有中国特色社会主义的 – *така, що має китайську соціалістичну специфіку* імпліцитно оформлює означення в майбутньому часі. Завдяки цьому когнітивна парадигма означуваного слова 经济 – *економіка* сприймається не як незмінна данність, а як мета діяльності, яку здійснює китайський народ: *Ми будемо [не просто соціалістичну економіку, а саме] соціалістичну економіку [яка матиме] китайську специфіку* [35, с. 67].

Для конструктивної граматики важливим елементом є пасивна форма речень із транзитивним дієсловом. У реченнях такого типу докорінно змінюється співвідношення складових компонентів: іменник, який вказує на об'єкт дії, перетворюється на підмет, а суб'єкт дії стає додатком і оформлюється через допоміжні частки 被 і 由:

领导机关的活动棉铃的困难，也只有为群众所了解，才能被群众所理解。

Дії керівництва і всі проблеми, з якими воно стикається, можуть бути зрозумілі для народу лише в тому випадку, якщо їх буде роз'яснено [народним] масам [7] [24, с. 164].

У зазначеному прикладі смисловий акцент (завдяки введенню частки 被) зміщується з об'єкта (领导机关的活动 – *дії керівництва*) на суб'єкт (群众 – *народні маси*). Таким способом, словосполучення народні маси виноситься в сильну позицію речення (зокрема і стосовно словосполучення дії керівництва), завдяки чому формується імпліцитне повідомлення про пріоритетність інтересів народних мас для уряду.

У межах конструкцій з транзитивним дієсловом треба виділити інверсію додатка.

Формально існують два принципи інверсії додатка (табл. 2) [1]:
Інверсії додатка в китайській мові

Таблиця 2

Тип конструкції	Приклад	Переклад
Синтаксичний (додаток переноситься у препозицію до підмета)	决议他们 们都批准了。	<i>Резолюцію вони вже затвердили.</i>
Граматичний (за допомогою граматичної частки 把 додаток переноситься у препозицію до присудка)	他们把 决议批准了。	<i>Вони затвердили резолюцію [а не щось інше].</i>

Синтаксична інверсія в часто вживається в реченнях, що займають сильні позиції тексту: заголовки, вступні речення, епіграфи тощо. При цьому інверсована частина набуває дуже сильної емпізи і сприймається як ключовий аспект всього повідомлення. Характерним прикладом є стаття “中国污染谁来承担?” – “*Китай: хто відповідь за забруднення навколишнього середовища?*” [8]. У зазначеному заголовку прямий порядок слів (谁来承担中国污染? – *Хто відповідь за забруднення навколишнього середовища в Китаї?*) змінено на інверсований. Шляхом винесення лексеми 中国 – *Китай* на першу позицію в реченні концепт Батьківщини набуває пріоритетного значення, що має на меті апеляцію до патріотичних почуттів і підсилення аксіологічного забарвлення всього повідомлення [37, с. 75].

Далі в тексті статті вжито граматичну інверсію: автор посилається на слова науковця-еколога, який серед іншого вбачає екологічну загрозу в глобалізації:

刘建国所说的原因之一就是，中国向别国出口产品，中国利用了自己的自然资源，却把污染留在了本国，所以说，进口中国产品的国家对于中国的环境问题负有责任。 *Одна із причин, які називає Лі Цзеньгуо, полягає у експорті товарів за кордон. Китай виснажує свої природні ресурси, а все, що залишає собі – це екологічні проблеми. Тому країни, які імпортують китайську продукцію, також мають бути відповідальними за екологічну ситуацію в КНР.*

Ключовим моментом цього уривку є додаток 污染 – екологічні проблеми: за допомогою граматичної частки 把 на нього переноситься смисловий акцент. Унаслідок цього 利用了自己的自然资源 – виснаження природних ресурсів (більш значуща проблема) відходить на задній план, а зумовлені об'єктивними процесами міжнародної економіки екологічні проблеми відтягують на себе увагу читача [36, с. 98].

Іншим характерним прикладом вживання граматичної інверсії є стаття “心灵之花盛开 西藏公民道德建设综述” – “На серці розквітають квіти: про етику і добродієність тибетського народу”.

党中央颁布 “公民道德建设实施纲要” 5 年来, 我区把道德建设与西藏实际紧密联系, 把贯彻落实 “纲要” 与学习实践社会主义荣辱观有机结合, 采取有效措施, 扎实推进公民道德建设, 为建设和谐西藏、平安西藏。Минуло 5 років з моменту виходу декларації КПК “Основні положення про впровадження принципів моралі в життя людей”. Найважливіше – щоб встановлення моральних устоїв відповідало тибетській реальності і щоб реалізація “основних положень” поєднувалась із практичним вивченням злетів і падінь соціалізму. Задля цього ми вжили низку ефективних заходів, досягли значних успіхів у встановленні громадянської моралі. Це необхідно для створення гармонійного мирного Тибету [9].

У поданому уривку додатки 道德建设 – встановлення моральних устоїв та 贯彻 落实“纲要” – реалізація “основних положень”, які при прямому порядку слів ставляться після присудка, за допомогою частки 把 інверсовані в препозиційну до присудка позицію. Відтак, основний акцент речення сконцентровано саме на додатку. Такі синтаксичні трансформації з метою наголошення в перекладі передають завдяки синтаксичним трансформаціям або підсилювальним словам: саме, особливо тощо [41 с. 46].

Як видно із вищенаведеного, переконцептуалізація повідомлення відбувається шляхом інверсії прямого порядку слів; таким способом зміщуються

акценти в реченні: бажана інформація опиняється у фокусі, а небажана відсувається на задній план. В окремих випадках інверсія додатка надає повідомленню емоційно-оцінного забарвлення, що впливає на інтерпретацію повідомлення як особливо важливого і вартого уваги. Усе це безпосередньо формує сприйняття інформації реципієнтом. Отже, роль предикативних конструкцій у публіцистичному дискурсі полягає в утворенні нових причинно-наслідкових зв'язків, а повідомлення набуває додаткових конотацій [48, с. 232].

Конструкція з прийменником «吧» дає можливість створення інверсії в китайській мові. У разі вживання прийменника 把 (bǎ) увага в реченні перемикається з суб'єкта на об'єкт дії. У простих реченнях без вживання прийменника 把 (bǎ) виділяється суб'єкт дії. У реченнях з прийменником 把 вказується на те, що відбувається з об'єктом дії.

Існують винятки у вживанні прийменника 把 (bǎ):

1. 1) дієслова зі значенням наявності (有, 具有, 拥有, 持有);
2. 2) дієслова напрямки руху (进, 出, 上, 下, 走, 进去, 进来, 出去, 出来, 离开);
- 3) дієслова, що виражають почуття, емоції, думки (喜欢, 爱, 觉得, 以为, 希望).

- Часто іменник, ставиться за прийменником 把 (bǎ),

є об'єктом, який вже відомий співрозмовнику. Наприклад, 我把那本俄中词典买到了 - Той російсько-китайський словник я купив. Якби речення українською звучало: «Я купив китайсько-російський словник», то більш правильний переклад звучав би так: 我买到了俄中词典 - Я купив китайсько-російський словник [1, с. 215].

- Дієслова, що їх вживають з 把 (bǎ), не можуть вживатися окремо. До дієслова необхідно приєднувати суфікси або додаткові члени речення, виражені результативними морфемами або позначають кратність, тривалість. Наприклад, з дієсловами часто використовуються результативні дієслова: 会, 到, 见, 成, 过, 完.

- Заперечення, а також модальні дієслова можуть перебувати перед прийменником 把. Наприклад, 要把字写清楚. Потрібно ієрогліфи писати чітко. 应该把这个消息告诉大家. Необхідно ці новини розповісти всім [1, с. 261].

Таблица 3

Речення без інверсії	Речення з інверсією
我买了中俄词典。 Я купив китайсько-російський словник.	我把这本中俄词典已经买了。 Я китайсько-російський словник купив
我洗了衣服。 Я поправ одяг	我把衣服洗了。 Я одяг поправ
我修了自行车。 Я полагодив велосипед	我把自行车修了。 Я велосипед полагодив.

Існує низка важливих правил вживання прийменника 把:

- Прийменник 把 не може використовуватися в безособових речень. Обов'язково повинен бути присутнім суб'єкт, що впливає на об'єкт за допомогою «помічника» - 把. Наприклад, 我把自行车修了. 我 - суб'єкт, 自行车 - об'єкт

- У реченні прийменник 把 буде перебувати між підметом і присудком. Наприклад, 我哥哥把画儿挂在墙上.

- З приводом 把 (bǎ) можуть використовуватися тільки перехідні дієслова (дієслова, які вступають в поєднання з іменниками в знахідному відмінку без частки значенні прямого об'єкта дії) [1, с. 139].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Порядок слів – це властиве мові взаємне розміщення членів речення при певній смисловій структурі висловлювання. Він зумовлений граматичною будовою мови, закріплений літературною традицією.

Китайський синтаксис характеризується номінативним ладом, фіксованим порядком слів: визначення завжди передує позначуваному, чим би воно (визначення) не виражалось: від одного слова до цілого речення. Обставини, ставляться перед дієсловом; так звані “додатки” (часу, результату) – зазвичай слідує за дієсловом.

Отже, можемо зробити висновок, що у китайській мові найголовнішим є порядок слів у реченні, який має чітку структуру та послідовність. Без чіткої структури у китайській мові втрачається сенс, без якого речення перетворюється на набір слів.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОБУДОВИ ПРОСТОГО РОСПОВІДНОГО ПОШИРЕНОГО РЕЧЕННЯ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1. Структурний аспект простого поширеного речення в китайській мові

У китайській мові, на відміну від української, немає ні відмін, ні дієвідмін, тому порядок слів у реченні відіграє ключову роль для сприйняття сенсу [10, с. 228].

Базова структура

Почнемо з розгляду найпростіших і коротких речень на китайській мові. Їх структура елементарна [20, с. 67].:

Суб'єкт + дієслово

Підмет+присудок

На її основі можна побудувати речення всього з двох слів, наприклад:

你吃。Nǐ chī. Ти їсиш.

У данному словосполученні 你 виступає підметом, а 吃 присудком.

他笑。Tā xiào. Він сміється.

我读。Wǒ dú. Я читаю.

我去。Wǒ qù. Я йду.

你看。Nǐ kàn. Ти дивишся [14, с. 385].

Суб'єкт + дієслово+об'єкт

Підмет+присудок+ додаток

Орієнтуючись лише на одну цю просту схему можна скласти безліч змістовних речень[6, с. 183] :

我吃肉。Wǒ chī ròu. Я їм м'ясо.

我 Виступає підметом ,吃 є присудком , а 肉 – додатком.

我去学校。Wǒ qù xuéxiào. Я йду до школи.

我 виступає підметом, 去 присудком, а 学校 додатком.

他说中文。Tā shuō zhōngwén. Він говорить китайською.

我们要买电脑。Wǒmen yào mǎi diànnǎo. Ми хочемо купити комп'ютер.

我想吃中国菜。Wǒ xiǎng chī zhōngguó cài. Я хочу їсти страву китайської кухні.

Обставина часу

Слова, що позначають час, та відповідають на питання “Коли?”, в китайському реченні зазвичай ставляться на початку, відразу після суб'єкта, в рідкісних випадках перед ним, але ніколи – в кінці:

Суб'єкт + час + дієслово [+ об'єкт]

Підмет + обставина + присудок [+ додаток]

Наприклад:

我今天工作。Wǒ Jīntiān gōngzuò. Я сьогодні працюю.

我 Виступає підметом, 今天 обставиною, 工作 є присудком, тобто додатку у цьому реченні немає.

你们每天洗澡。Nǐmen Měitiān xǐzǎo. Ви кожного дня приймаєте душ.

你们 Виступає підметом, 每天 обставиною, а 洗澡 присудком.

他星期二来。Tā xīngqī'èr lái. Він прийде у вівторок.

他 Виступає підметом, 星期二 обставиною, а 来 присудком.

Обставина місця

Перед словом, що позначає місце дії в китайській мові завжди ставиться дієслово 在 zài. Вся ж ця конструкція розміщується зазвичай після обставини часу і перед дієсловом – ні в якому разі не після нього [20, с. 87].:

Суб'єкт + час + 在 місце + дієслово [+ об'єкт]

Підмет + обставина часу + 在 обставина місця + присудок [+ об'єкт]

我在上海工作。Wǒ zài shànghǎi gōngzuò. Я працюю у Шанхаї.

你们星期六 在家看电影。

Nǐmen xīngqīliù zài jiā kàn diànyǐng.

Ви у суботу дивитесь фільм вдома.

她 1980 年在 美国 出生。

Tā 1980 nián zài měiguó chūshēng.

Вона народилася в Америці у 1980-му році.

З даного правила є винятки – це особливі дієслова, що вимагають обставину місця після, а не перед собою. Як і всякі виключення, їх просто потрібно вивчити напам'ять:

我们住在 中国。Wǒmen zhù zài zhōngguó. Ми живемо в Китаї.

他走到 外面。Tā zǒu dào wàimiàn. Він вийшов на вулицю.

他刚才坐在房间里。Tā gāngcái zuò zài fángjiān lǐ. Він тільки-но розмістився у кімнаті.

Тривалість

Конструкція, що позначає час, але відповідає на питання “як довго?”, вказує на тривалість дії і ставиться в кінці речення [20, с. 73].:

Суб'єкт + час + 在 місце + дієслово [+ об'єкт] [+ 在 місце] + тривалість

Підмет + обставина часу + 在 обставина місця + присудок [+ об'єкт] [+ 在 місце]

+обставина(тривалість)

Наприклад:

我住在中国三年了。Wǒ Zhù zài zhōngguó sān niánle. Я проживаю у Китаї 3 роки.

我去年在北京学习了三个月。

Wǒ qùnián zài běijīng xuéxí le sān gè yuè.

У минулому році я навчався у Пекіні 3 місяці.

他上个星期在家里看电视看了二十个小时。

Tā shàng gè xīngqī zài jiālǐ kàn diànshì kàn le èrshí gè xiǎoshí.

Минулої неділі він 20 годин дивився кіно вдома.

Образ дії

Слово, що позначає те, яким чином відбувається дія (наприклад: швидко, тихо, сердито, тверезо) зазвичай ставиться після часу перед місцем і дієсловом:

Суб'єкт + час + образ дії 地 + 在 місце + дієслово [+ об'єкт] + тривалість

Підмет + обставина часу + обставина 地 + 在 обставина місця + присудок [+ об'єкт] + обставина (тривалість)

我高兴地笑了。 Wǒ gāoxìng de xiào le. Я радісно посміхнувся.

她买完东西以后满意地走了。

Tā mǎi wán dōngxi yǐ hòu mǎnyì de zǒu le.

Купивши речі, вона пішла задоволена.

Інструмент

Навіть для такої дрібниці, як інструмент, за допомогою якого проводиться дію, уважні китайці відвели окреме місце в реченні [20, с. 87].:

Суб'єкт + час + образ дії 地 + 在 місце + 用 інструмент + дієслово [+ об'єкт] + тривалість

Підмет + обставина часу + обставина 地 + 在 місце + 用 інструмент + присудок [+ об'єкт] + обставина (тривалість)

她用筷子吃饭。 Tā yòng kuàizi chīfàn. Вона їла, використовуючи палички.

他今天早上在办公室用电脑工作。

Tā jīntiān zǎoshang zài bàngōngshì yòng diànnǎo gōngzuò.

Сьогодні вранці він працював на комп'ютері у кабінеті.

咱们友好地在路上用中文讨论了十分钟。

Zánmen yǒuhǎo de zài lùshàng yòng zhōngwén tāolùn le shí fēnzhōng.

У дорозі ми 10 хвилин дружньо розмовляли китайською.

Адресат

Часто дію звернено до кого-небудь, наприклад, до тебе або до нього, для таких конструкцій в китайському реченні ідведено місце відразу перед дієсловом:

Суб'єкт + час + образ дії 地 + 在 місце + 用 інструмент + адресат + дієслово [+ об'єкт] + тривалість

Підмет + обставина часу + обставина 地+在 місце+用 інструмент + адресат
+ присудок [+ об'єкт]+обставина(тривалість)

我有时候对 父母说谎。

Wǒ yǒu shíhou duì fùmǔ shuōhuǎng.

Іноді я брешу батькам.

我偷偷 地和女朋友见面。

Wǒ tōutōu de hé nǚ péngyǒu jiànmiàn.

Я таємно зустрічаюсь з подругою.

司机热情 地给 我 介绍 上海。

Sījī rèqíng de gěi wǒ jièshào shànghǎi.

Шофез із захопленням демонстрував мені Шанхай.

警察那天不停地在 警察局对 他审问 了几个 小时。

Jǐngchá Nèitiān bù tíng de zài jǐngchá jú duì tā shěnwèn le jǐ gè xiǎoshí.

У той день поліцейський без зупину допитував його на дільниці декілька годин.

她上个星期在他家用网上的菜谱给我们做了饭。

Tā shàng gè xīngqī zài tā jiā yòng wǎngshàng de cǎipǔ gěi wǒmen zuòle fàn.

Минулого тижня вона готувала для нас вдома, використовуючи книгу рецептів з інтернету.

До цих пір розглядалися вихідні синтаксичні конструкції з прямим порядком слів, в яких мовне вираження – конструкції і лексеми – мають первинне значення. Однак в процесі деривації первинний порядок слів може бути “порушений” з різних причин: синтаксичних, семантичних або прагматичних [11, с. 271].

Поява синтаксичних конструкцій з довільним (зміненим) порядком слів можна вважати наслідком взаємодії змісту та вираження. Іншими словами, будь-яка зміна порядку слів породжує конструкцію з іншої моделлю, обумовленою функціонально-смісловим зрушенням у вихідній конструкції.

Побудова питального речення у китайській мові

Існує 4 основних граматичних способи формування питальних речень:

1. За допомогою частки «吗». Подібні питання зазвичай потребують відповідь «так» або «ні».

马你是中国人吗? Nǐ shì Zhōngguó rén ma? Ти китаєць?

老师: 你们有问题吗? Lǎoshī: Nǐmen yǒu wèntí ma?

Вчитель: У вас є питання?

梅英, 你一个人来看电影吗?

Méi Yīng, nǐ yí ge rén lái kàn diànyǐng ma?

Мей Ін, ти прийшла дивитись фільм одна?

2. За допомогою питальних слів.

Спеціальні питальні слова: 什么, 谁, 怎么, 怎么样, 哪里, 为什么, 什么时候, 哪儿, 哪一个。

你做什么? Nǐ zuò shénme? Що ти робиш?

谁去旅游? Shuí qù lǚyóu? Хто їде подорожувати?

她怎么去上班? Tā zěnmē qù shàngbān? Як вона їде на роботу?

你们哪里住? Nǐmen nǎlǐ zhù? Де ви живете?

他为什么没来? Tā wèishéme méi lái? Чому він не прийшов?

3. За допомогою дублювання дієслова через негативну частку «不».

你跟我一起去不去? Nǐ gēn wǒ qù bù qù? Ти зі мною поїдеш (чи ні)?

你要不要? Nǐ yào bù yào? Тобі потрібно чи ні?

这件衣服贵不贵? Zhè jiàn yīfú guì bù guì? Ця одяга дорого коштує, чи ні?

4. За допомогою питального словосполучення «还是».

У китайській мові існує два союзи «або». Один з них вживається тільки в питальних реченнях, а другий тільки в розповідному реченні. Але значення в цілому у них однакове, способи використання різні.

还是 Háishì в питальному реченні

或者 Huòzhě в розповідному реченні

你的车是新的还是旧的?

Nǐ de chē shì xīn de hái shì jiù de?

Твоя машина нова чи стара?

我打算买旧的汽车或者新的汽车.

Wǒ dǎsuàn mǎi jiù de qìchē huòzhě xīn de qìchē.

Я планую купити машину, нову або стару.

Побудова спонукального речення

1. Речення, що містять прохання і наказ.

我们一同去吧! Wǒmen yitóng qù ba! Ходімо-но разом.

请坐下吧! Qǐng zuòxià ba! Будь ласка, сідайте!

今天累了,早点睡吧. Jīntiān lèile, zǎodiǎn shuì ba. Сьогодні ти втомився, лягай-но раніше спати.

2. Речення, що містять заборону. У них вживаються негативні частки 不要 buyào, 别 bié, 不用 buyòng, 甬 bèng, 莫 mò, 休 xiū, 勿 wù - не.

不要操心那些事吧!

Buyào saoxīn nàxiē shì ba!

Не займайтеся сторонніми справами!

До числа дієслів з примусовим значенням належать: 情 qíng «просити зробити що-небудь», 要 yào «вимагати, щоб хто-небудь зробив що-небудь», 劝 quàn «радити», «умовляти» та інші.

妈妈叫我叫哥哥教妹妹写字.

Māma jiào wǒ jiào gēgē jiào mèimei xiězì.

Мама сказала мені і моєму братові навчити сестру писати ієрогліфи.

他求我帮他做一件事.

Tā qiú wǒ bang tā zuò yī jiàn shì.

Він попросив мене допомогти йому в одній справі.

Позиції підмета та додатка в синтаксичних конструкціях із зсунутим порядком слів

Підмет, який відіграє семантичну роль виявляється більш рухливим, та може перебувати у трьох позиціях.

По-перше, при використанні з прийменником 把 ba (в конструкціях з ba) він може стояти безпосередньо перед дієсловом [1, с. 66].

Прийменник 把 bǎ вживається в реченнях з дієслівним присудком. При вживанні прийменника 把 bǎ увага в реченні переходить з суб'єкта на об'єкт дії. Відбувається інверсія додатка, який і позначає об'єкт дії. У звичайних пропозиціях без прийменника 把 bǎ вся увага приділяється суб'єкту дії, тобто в таких пропозиціях йдеться, що зробив або зробить суб'єкт [1, с. 61].

我买了中俄词典。Wǒ mǎile zhōng é cídiǎn. Я купив китайсько-російський словник.

我洗了衣服。Wǒ xǐle yīfú. Я виправ одяг.

我修了自行车。Wǒ xiūle zìxíngchē. Я полагодив велосипед.

У пропозиціях з 把 bǎ все навпаки. Говориться тут про те, що сталося з об'єктом дії, тобто в вищевказаних випадках, що сталося з китайсько-російським словником, одягом або велосипедом.

我把这本中俄词典已经买了,还要买那本俄中词典。

Wǒ bǎ zhè běn zhōng é cídiǎn yǐjīng mǎile, hái yào mǎi nà běn é zhōng cídiǎn.

Цей китайсько-російський словник я вже купив, треба ще купити той російсько-китайський.

- 我的衣服在哪儿? Wǒ de yīfú zài nǎ'er? Де мій одяг?

- 我把你的衣服放在箱子里。

Wǒ bǎ nǐ de yīfú fàng zài xiāngzi lǐ.

Твій одяг я поклав у валізу.

Прийменник 把 bǎ не вживається в безособових реченнях. Обов'язково повинен бути суб'єкт, який впливає на об'єкт за допомогою “помічника” – 把 bǎ [5, с. 461].

В реченні 把 bǎ ставиться між підметом і присудком. Наприклад:

我哥哥把画挂在墙上。

Wǒ gēgē bǎ huà guà zài qiáng shàng.

Мій брат повісив картину на стіні.

这个公司把小说改编成电影。

Zhège gōngsī bǎ xiǎoshuō gǎibiān chéng diànyǐng.

Ця компанія зняла фільм на основі цього роману.

З 把 bǎ вживаються тільки перехідні дієслова!

Також деякі дієслова з 把 bǎ не вживаються:

- дієслова із значенням наявності;
- дієслова напрямки руху (进, 出, 上, 下, 走, 进去, 进来, 出去, 出来, 离开);
- дієслова, які виражають почуття, емоції, думки (爱, 觉得, 以为, 希望);
- дієслова 喜欢, 来, 去, 又, 在, 觉得, 是;
- дієслова можливості / неможливості здійснення дії з 把 bǎ не вживаються.

(得 / 不);

Зазвичай іменник, який іде за прийменником 把 bǎ, є об'єктом, який вже відомий співрозмовнику.

Наприклад:

我把那本俄中词典买到了。

Wǒ bǎ nà běn é zhōng cídiǎn mǎi dào le.

Той російсько-китайський словник я купив.

Якби речення українською мовою звучало: “Я купив китайсько-російський словник”, то більш правильний переклад звучав би так:

我买到了俄中词典。Wǒ mǎi dào le é zhōng cídiǎn.

Я купив китайсько-російський словник.

Дієслова, які вживаються з 把 bǎ не можуть вживатися окремо. До дієслова має приєднуватися суфікс або додатковий член, виражений результативною

морфемою або позначає кратність, тривалість. Наприклад, з дієсловами часто вживаються результативні дієслова 在, 到, 成, 给.

把箱子放在哪儿? Bǎ xiāngzi fàng zài nǎ'èr? Куди покласти багаж?

Заперечення, модальні дієслова ставляться перед приводом 把 bǎ
应该把这个消息告诉大家。Yīnggāi bǎ zhège xiāoxī gàosù dàjiā.

Потрібно розповісти цю новину всім.

По-друге, підмет може займати проміжну позицію між додатком і дієсловом, це так звані “конструкції з інверсійним доповненням”.

小王 | 认识 | 许多 | 人。 Xiǎo wáng | rènshì | xǔduō | rén

Сяо Ван | знайомий з | багатьма | людьми

小王 | 什么人都 | 认识。 Xiǎo wáng | shénme rén dōu | rènshì

Сяо Ван | з усіма | знайомий

我 | 看了 | 一本 | 书。 Wǒ | kànle | yī běn | shū

Я | читав | одну | книгу

我 | 一本书也 | 没 | 看。 Wǒ | yī běn shū yě | méi | kàn

Я | [ні] одної книги | не | читав.

Конструкція з 被

Якщо зміна порядку слів в конструкції з ba 把 призводить до збільшення ступеня дії описуваної ситуації, то конструкцією з bei 被, в якій об'єкт (підмет) займає місце суб'єкта, а останній виявляється зсуненим на друге місце і маркований прийменником bei 被 [1, с. 72].

У китаїстиці давно є думка, що речення з bei 被 передають значення неблагополуччя. Але це не завжди так.

表 | 弟弟 | 弄坏 | 了。 Biǎo | dì dì | nòng huài | le

Що до годинника, то | братик [його] | злавав

表 | 弟弟 | 修理 | 了。 Biǎo | dì dì | xiūlǐ | le

Що до годинника, то | братик [їх] | відремонтував

У наведених вище прикладах “дія” проявляється в мінімальному ступені, і тут не міститься такого оціночного відтінку [5, с. 470]. 表 頁 (годинник) можна вважати підкресленою смисловою темою. У такому випадку дія в конструкції з винесеним об'єктом ще більш пригнічена. Увага слухача зосереджується на годиннику і на тому, що повідомляється про них, а не на учаснику ситуації, що відповідає за те, що трапилося.

被, так само, як і 把, використовується тільки в реченнях з дієсловами, що мають значення впливу (з'явився результат, відбулося переміщення). При цьому 被 поєднується з більшим числом дієслів, ніж 把 [1, с. 67].

Так, він може використовуватися з дієсловами сприйняття і мислення (看见, 听见, 闻到, 认为, 知道 і т.п.).

Наприклад:

那张照片被她看见了。 Nà zhāng zhàopiàn bèi tā kànjiànle.

Ці фотографії були побачені нею.

她把那张照片看见了。 Tā bǎ nà zhāng zhàopiàn kànjiànle.

Вона бачила ці фотографії.

1. 小王 | 被他伤 | 了 Xiǎo wáng | bèi tā shāng | le. Сяо Вана | побили;

2. 鞋 | 修理好 | 了 Xié | xiūlǐ hǎo | le. Черевики | полагодили ;

3. 样 | 牵走 | 了 Yàng | qiān zǒu | le. Барана | повели ;

Вихідна синтаксична конструкція зі зрушеним порядком слів

孩子 | 被狼 | 吃 | 了 Háizi | bèi láng | chī | le Дитину з'їв вовк

孩子吃了... Háizi chīle... Дитина з'їла ...,

або як речення з додатком:

孩子吃了 =孩子吃了饭了。 Háizi chīle =háizi chīle fànle. Дитина поїла (пообідала).

Функція показника 被 bei вказує на модель управління дієслова. Наявність показника bei, передбачає збереження таких важливих властивостей, як навмисність здійснення ситуації і її контрольованість.

2.2 Члени речення та критерії їх визначення

Як і було зазначено вище, існують такі основні члени речення: підмет, присудок, додаток, означення, обставина.

Підмет та присудок вважаються головними членами речення, а додаток, означення та обставина – другорядними.

Підмет – це головний член речення, який називає предмет, що про нього щось стверджується або заперечується в реченні, і відповідає на питання: хто? що? [9, с. 156].

Наприклад:

他是我们老师。 Tā shì wǒmen lǎoshī. Він наш вчитель.

他(він) є підметом.

Присудок – головний член речення, який відповідає на питання: що робить (підмет)? що зробить ? що з ним робиться ? у якому він стані ? який він є ? хто або що він є ? Зазвичай виражається дієсловом [15, с. 34].

他是我们老师。 Tā shì wǒmen lǎoshī. Він наш вчитель.

我们老师(наш вчитель) є присудком.

Додаток – другорядний член речення, який означає предмет, на який спрямована дія відповідає на питання усіх відмінків, крім називного. Відповідає на питання непрямих відмінків: чого? кому? чому? кого? що? ким? чим? на кому? на чому? [15, с. 34].

妈妈去买牛奶。 Māmā qù mǎi niúniǎi. Мама пішла купити молоко.

牛奶(молоко) є додатком.

Означення – другорядний член речення, що вказує на ознаку предмета. Воно відповідає на питання: чий? який? яка? які? котрий? скільки? [15, с. 34].

他是最好学生。 Tā shì zuì hào xuéshēng. Вона найкраща студентка.

最好(найкраща) є означенням.

Обставина – другорядний член речення, який пояснює слово зі значенням ознаки, зазвичай це прислівник: як? де? звідки? наскільки? якою мірою?.

晚上我们要参加这次活动。Wǎnshàng wǒmen yào cānjiā zhè cì huódòng.

Ввечері ми збираємося відвідати цей захід.

晚上(ввечері) є обставиною.

Якщо між особистим займенником або іменником і іншим іменником стоїть службове слово 的 (de), це означає, що іменник, яке стоїть після 的 de належить іменнику або займеннику, який стоїть перед 的 de.

Наприклад:

我的词典 – wǒ de cídiǎn – мій словник

他的词典 – tā de cídiǎn – його словник

Є випадки, коли 的 de можна і не ставити:

Наприклад, якщо іменник в китайській мові означає родинні зв'язки (我爸爸 – wǒbàba – мій батько), вчителя (我老师 – wǒlǎoshī – мій учитель), сусіда (我邻邦 – wǒlínbāng – мій сусід), друга (我朋友 – wǒpéngyǒu – мій друг), а також назви органів, установ, колективів. У перерахованих вище випадках постановка 的 теж не буде вважатися помилкою, а буде лише підкреслювати приналежність (посилення).

Також 的 de не вживається з іменником 国 guó – країна (коли китаєць каже 我国, то це найчастіше перекладають як “Китай”, тобто дослівно “моя країна”).

Існує ще кілька винятків: 的 зазвичай не вживається, коли іменник має постійну ознаку, а не позначає приналежність:

俄语词典 – éyǔ cídiǎn – словник російської мови;

中国人 – zhōngguó rén – китаєць (а не людина, що належить Китаю) і ін.

Службове слово 的 не ставиться після означення, вираженого числівником і рахунковим словом:

一本书 – yīběnshū – одна книга

Службове слово 的 не ставиться після означення, вираженого односкладових прикметником:

白车 – báichē – біла машина

蓝裙子 – lánqúnzǐ – синя спідниця

Службове слово 的 зазвичай завжди ставиться після визначення, вираженого двоскладовим прикметником:

这个年轻的姑娘很漂亮。

zhè ge niánqīng de gūniáng hěn piàoliang.

Ця молода дівчина дуже красива (слово 年轻 – молодий, двоскладове).

Службове слово 的 завжди ставиться після прикметника з власною мовою ступеня:

很好的朋友。hěn hǎo de péngyou. Дуже хороший друг.

Службове слово 的 не ставиться після прикметників 多 і 少, навіть якщо перед ними стоїть прислівник:

很多学生。hěn duō xuéshēng. Дуже багато учнів.

Якщо визначення в китайській мові виражено дієсловом, службове слово 的 ставиться:

有空儿的时候,他很喜欢看电视。

yǒu kòngr de shíhòu tā hěn xǐhuan kàn diànshì.

Коли у нього є вільний час, йому подобається дивитися телевізор.

今年的展览会,参加的人很多。

jīnnián de zhǎnlǎnhuì cānjiā de rén hěn duō.

Цього року учасників виставки було дуже багато (参加 – брати участь, дієслово).

Службове слово 的 ставиться після означення, яке виражене дієслівної конструкцією:

这是送你的礼物。

zhè shì sòng nǐ de lǐwù.

Ось тобі подарунок (дослівно: ось це подарований тобі подарунок).

Аналогічно службове слово 的 ставиться в конструкціях, де означення, до якого належить 的, розкривається в самому реченні:

这是我们去年买的车。

zhè shì wǒmen qù nián mǎi de chē.

Ось машина, яку ми купили в минулому році (в даному випадку 的 відноситься до слова 车 – машина, сенс якої розкривається в самому реченні – “яка машина?” – машина, яку ми купили в минулому році).

2.3 Інверсія у китайській мові

Зміна стандартного порядку слів називається "інверсія" (перевернутий порядок слів; зворотний порядок слів). Інверсія зазвичай стосується розміщення допоміжного, модального чи основного дієслова перед предметом. Інверсія використовується з певною метою, часто для наголосу [56, с. 116].

Слова "стандартний порядок слів; звичайний порядок слів; звичайний порядок слів" (тобто спочатку тема, потім дієслово) не означають, що перевернутий порядок слів (тобто спочатку дієслово, потім предмет) є неправильним або ненормальним .

Стандартний порядок слів та перевернутий порядок слів мають різні потреби. Наприклад, перевернутий порядок слів необхідний у питаннях, це означає, що перевернутий порядок слів - це звичайний порядок слів для запитань.

Досліджувачам мови доцільно уникати використання більшості виразних перевернутих конструкцій, описаних нижче. Треба розуміти інверсію, але краще використовувати стандартний, звичайний порядок слів у власному мовленні та письмі [56, с. 117].

Як було зазначено, інверсія характеризується порушенням звичайного в розмовній мові порядку слів, а внаслідок чого, і інтонації. Інтонація в свою чергу може характеризуватися великими паузами. Інверсія потрібна для того, щоб

виділяти найважливіші слова, а також стилістичні та емоційні забарвлення мови. Це дозволяє в результаті зробити мову набагато виразнішою.

Підмет у китайській мові зазвичай займає місце перед присудком. Однак разом з тим зустрічаються випадки коли підмет займає позицію після присудка. Становлення підмета після присудка можна називати інверсією підлягає [56, с. 117].

При зворотному порядку головних членів речення підмет, як правило, буває виражено іменником, а присудок - неперехідним дієсловом або дієсловом, яке рідко вживається в перехідному значенні.

Наприклад:

1. 下雨了。 Пішов дощ
2. 刮风了。 Подув вітер
3. 来了客人。 Прийшли гості

У реченнях даного типу перед підметом часто ставляться обставинні слова та обставинні звороти.

Наприклад:

1. 墙上挂着一张地图。

На стіні висить карта.

2. 台上坐着总统。

Сидячи на сцені, президент.

Речення даного типу використовуються як констатація певного факту і являються відповіддю на питання: Що трапилося? Що сталося?

Можна відчуту плутанину підчас вивчення китайської мови. У нормальних умовах суб'єкт завжди ставиться перед присудком, а змінна частина завжди використовується перед головними словами. Крім того, об'єкт і доповнення слід ставити після присудка. Однак у деяких випадках такі замовлення можуть бути змінені та перевернуті. У наступних частинах буде введено кілька умов інверсії китайською мовою [59, с. 203].

Перша умова буде введена – розмістити суб'єкт в задній частині, наприклад, 快进来吧, 你 修好了吧, 那辆车. Інша загальна умова – інверсія модифікуючої частини, як 九点半了, 都 掉 点儿了, 已经. Коли ви бачите речення з тією ж формою, що і 不会再地震了, 估计, ви повинні знати, що об'єкт ставиться на минулому місці.

Для речення 气都喘不过来了, 跑得, ви бачите, що місце доповнення перенесено на колишню частину. Крім того, студентів, які вивчають китайську мову, можна навчити, що дві частини до та після побудови дієслів перевернуті. Наприклад, 上北海去了, 带着孩子. Звичайно, все це частіше використовується в усній китайській мові. Частини, розміщені на колишньому місці, - це вміст, який оратори хочуть висловити і виходять із вуст природним шляхом. [59, с. 214].

У попередні роки багато китайських граматичних книг, здавалося, сприймали одержувача як патент предмета. Тому одержувача в тему не допускають. Якщо мова йде про такі речення, як 碗打碎了 і 风凉话 谁 不会说, вони пояснюються як поставлені предметом до колишньої частини. Однак усі вони не належать до речень інверсії. Справжнє речення інверсії для того, щоб поставити об'єкт до колишньої частини, є такий тип, як 他出国了, 听说. Тому треба розуміти, до якої інверсії вона належить, щоб чітко зрозуміти значення.

Однак деякі речення в давньокитайській мові виявляються невідповідними загальному мовному порядку сучасних китайців, і для цього іншого порядку слів у реченні ми маємо назву - це перевернуте речення [59, с. 215].

Насправді переважна більшість моделей речень у давньокитайській мові узгоджується з моделями речень сучасної китайської. Навіть сьогодні ми використовуємо перевернуті речення. У давні часи це могла бути нормальна схема речення, тобто звичайний порядок слів, але зараз для вивчення та для потреби перекладу ми розглядаємо цей тип речення як перевернуте речення (а тобто, інверсія речення). Крім того, в сучасній китайській мові є багато варіацій

речень. "Загальнопідрядні речення мають предметну, предикативну інверсію, прислівникову та інверсію центральної частини":

Найбільш популярна інверсія суб'єктивно-предикативна : 怎么了, 你?
出来吧, 你们! що сталося, ти? Вийди, ти!

Суб'єктивна інверсія часто використовується для підкреслення присудка або для виділення присудка, а потім предмета (підмета). Означення, обставина у постпозиції: На березі річки є багато красивих каменів, червоних, жовтих та білих. Багато зарубіжних друзів приїжджали в гості до Гійліна, з Лондона, Нью-Йорка, Парижа, з усього світу.

Атрибутивне діеприсялівникове відмінювання часто використовується для того, щоб воно виділялося, щоб люди мали глибоке враження про перевернуті компоненти або для коригування оборотів мовлення та їх конструкцій, для локалічності та сили мови. [1, с. 293].

2.4 Семантика китайської мови

Китайська мова, генетично класифікована як незалежна гілка китайсько-тибетської родини мов, проявляє деякі типологічні властивості порівняно з іншими мовами світу. Однією з яскравих характеристик цієї мови є вражаюча простота в її словотворенні. Про простоту слів китайців можна засвідчити той факт, що така мова не виявляє морфологічної складності, виявленої у флективних мовах. Зокрема, у китайців немає ні префіксів, ні суфіксів, ні цифрних маркерів, ні маркерів регістру, ні маркерів угод, ні напружених маркерів¹, тому воно називалося ізолюючою мовою, де кожне слово складається лише з однієї морфеми і не може бути далі проаналізовано в складових частинах [24, с. 34].

Лінгвістична семантика (від гр. *Semantikos* – те, що позначає) є розділом мовознавства, що вивчає план змісту мови, значення та смисл її одиниць умові й мовленні. Становлення цієї науки відбувається у ХІХ ст. У 1825 р. німецький

лінгвіст Х. Райзіг у своїх лекціях у Галле запропонував назвати науку про значення семасіологією (від гр. *semasia* - значення). У 1839 р. його учень Ф. Хаазе опублікував ці лекції і таким чином термін «семасіологія» увійшов до наукового вжитку мовознавчих студій. Лінгвісти пропонували й інші позначення цієї галузі: сематологія (С. Коллін) й семологія (А. Норен). Термін «семантика» уведений пізніше, у 1883 р. французьким дослідником М. Бреалем, від фр. *la semantique*. Дещо раніше, у 1878 році, він ужив цей термін у приватному листі до А. де Губернатиса [24, с. 55].

Наприкінці ХІХ ст. у працях російського лінгвіста М. Покровського з'являється теза про виокремлення з лінгвістичної семантики дисципліни, яка б вивчала значення мовних одиниць, семантичні зміни в аспекті діячності. У своїй магістерській дисертації «Семасіологические исследования в области древних языков» 1896 р. дослідник розглянув шляхи вивчення семантичних змін споріднених індоєвропейських мов. У 1903 р. А. Цаунер остаточно розмежував лінгвістичну семантику на два напрями, назвавши галузь, спрямовану на дослідження зовнішньої форми й закріплення за нею значень, ономасіологією і протиставивши їй семасіологію [24, с. 61].

Отже, відокремлення семасіології насамперед пов'язане з виділенням двох ракурсів аналізу слова: **ономасіологічного** (номінативно-репрезентативного), що апелює до орієнтації мовної одиниці на ментальний зв'язок зі світом дійсності, та **семасіологічного** (внутрішньоструктурного), який репрезентує слово відносно інших одиниць мови в лінійному ряді або в парадигматичних групах.

Об'єктом семасіології є різноманітні знакові одиниці мови, план змісту (значення) яких виступає **предметом** цієї галузі. Таким чином, семасіологія постає в центрі інших мовознавчих дисциплін, оскільки всі вони мають справу зі значенням власних об'єктів. І. Кобозєва цілком слушно зауважує, що «у єдиній дисципліні семантиці можуть бути виділені такі розділи, як морфемна семантика, лексична семантика, синтаксична семантика» . Додамо ще й граматичну семантику, семантику тексту та фоносемантику. В. Левицький вважає, що новий

підхід до розуміння семантики як дисципліни, що вивчає значення різних одиниць мови - від морфеми до речення, тексту - не підкріплений переконливими доказами щодо принципової подібності змістового боку одиниць різних рівнів мови [2006, 58]. Дослідник перекону в тому, що немає ніяких підстав відмовлятися від сформульованого С. Ульманно розуміння лексичної семантики як самостійної лінгвістичної дисципліни предметом якої є значення слова в синхронії та діахронії. На думку О.О. Селіванової, ніякої «революційності» в розширенні об'єкта і предмета семасіології немає адже мова йде про мовні знаки, обсяг яких може бути різним: від слова до тексту як макрознака. Безперечно, кожний із цих знаків має свою специфіку у плані форми, і у плані змісту, однак їхня знаковість є тією інтегральною рисою, яка дає всі підстави вивести семантичний план з ієрархії мовних рівнів і розглядати його як наскрізний у мовній системі. До того ж невизначеність критеріїв слова призводить до відповідних ускладнень із трактовкою предмета саме лексичної семантики [32, с. 78].

Семантика зараз у центрі уваги сучасної мовознавчої науки. Це зумовлено насамперед тим, що без розробки семантичного аспекту мови неможливе глибоке розуміння її природи, закономірностей функціонування і розвитку, її зв'язку з мисленням і діями людини. Сучасна наука розглядає значення як важливий аспект дослідження мови, одну з її незмінних властивостей. За останні роки помітно зріс інтерес до загальних питань семантики, а також до семантичного аналізу морфологічних категорій, словотворчих і синтаксичних структур. Елементи розділів мови – лексика, словотвір, граматики – володіють своїми особливими видами значень, специфіка яких визначається функціями, виконуваними ними в системі мови [32, с. 78].

Китайська мова, як правило, розглядається як мова “суб'єкт-дієслово - Об'єкт (SVO)”, а основною семантичною одиницею є китайське слово, яке зазвичай складається з двох або більше китайських символів. Однак, структура, орієнтована на слова, в китайській мові була суперечливою в лінгвістиці. Деякі останні дослідження в галузі обчислювальної лінгвістики в китайській мові

свідчать про те, що моделі, засновані на символах, діють краще, ніж моделі, засновані на словах, у деяких програмах, таких як сегментація слів. У цій роботі тестові моделі на основі слів та моделі на основі символів тестуються для моделювання відповідно китайської мови. Емпіричними дослідженнями ми продемонстрували ефективність використання китайських символів як основних смислових одиниць. Ці дві моделі мають високу ефективність у класифікації тексту, тоді як модель на основі символів має кращу якість в мовному моделюванні та значно менший словник. Перевіряючи двомовний корпус, три незалежні тематичні моделі на основі китайських слів, китайських символів та англійських слів вивчаються та порівнюються між собою [45, с. 84].

Той факт, що в китайській мові граматичні відносини між складовими кодуються за допомогою поверхневого порядку слів, значною мірою відкриває можливість того, що в цій мові могло бути більше взаємодії між синтаксисом та семантикою, ніж флективні мови, де граматичні функції синтаксичних одиниць взагалі є вказується за допомогою виборчої морфології. Ряд лінгвістів (наприклад, Mullie 1932; Chao 1968; Li та Thompson 1976) спостерігав, що порядок слів у китайській мові часто виконує багато смислових функцій, що свідчить про високу кореляцію між синтаксисом та семантикою.

Одним із доказів є те, що тлумачення іменникової фрази має різний результат стосовно синтаксичного положення. Зокрема, вербальні та поствербальні позиції часто сигналізують про семантичне розрізнення номінальних виразів. Чао, який трактує довербальний НП як суб'єкт, а поствербальний - як об'єкт, надав пояснення смислового контрасту з точки зору інформації:

Суб'єкт, ймовірно, представляє відоме, тоді як предикат вводить щось невідоме. Таким чином, існує дуже сильна тенденція у суб'єкта певного посилення, а об'єкта до невизначеного посилення [39, с. 91].

Розглянемо наступні приклади :

老师出版过书。

laoshi chuban guo shu. teacher publish EXP book

‘Вчитель випустив книгу’.

老板在写报告。

laoban zai xie Boss DUR write

‘Керівник зараз пише звіт’.

书出版了报告。

Shu chuban le. baogao. Book Publish PFV

‘Книга була випущена’.

报告写完了。

baogao xiewan le. Report finish PFV

“Звіт був написаний”.

Як показано на прикладах зверху, як правило, привласнюють певне прочитання довершеним НП 老师 "вчитель" і 老板 "начальник", а також невизначене читання післявербальних НП 书 "книга" і 报告 "звіт". Однак, коли одні й ті ж голі НП з'являються перед головним дієсловом, як показано на прикладах далі, вони отримують певне тлумачення, як зазначено в перекладах. Можна стверджувати, що мовна поведінка такого роду не властива одній мові, оскільки є поширеною серед мов тенденція до розміщення старої інформації, отже, визначених НП перед новою інформацією, отже, невизначеними НП. Однак значення мовного явища в китайській мові полягає в систематизованому аспекті співвідношення синтаксису та семантики [15, с. 87].

Іншим доказом впливу семантики на синтаксис у китайській граматичній системі є тлумачення дієслівних виразів щодо дієслова. Як і номінальні вирази, смислові відмінності часто виникають між вербальними та поствербальними положеннями для прислівникових виразів, таких як тимчасові вирази та локативні вирази (Li та Thompson 1981). Візьміть як приклад тимчасові вирази. Загальна тенденція з точки зору семантики полягає в тому, що пунктуальні

часові фрази схильні до появи попередньо, тоді як тривалі фрази часу схильні виникати поствербально. Наступні приклади є ілюстративними для такої смислової тенденції [38, с. 92].

Враховуючи систематичну взаємодію між семантикою та синтаксисом китайською мовою, носіям мови доведеться вдаватися до семантики для вирішення синтаксичних проблем у деяких випадках. Оскільки китайська мова демонструє значну ступінь гнучкості впорядкування слів, як обговорювалося раніше, іноді більше однієї іменникової фрази може перешкоджати дієслову, що, природно, викликає питання щодо визначення їх граматичних функцій. Розглянемо наступне речення, де зазвичай виникає коротка пауза після початкової фрази іменника [1, с. 127].

Оскільки предмет не є структурно чітко визначеним поняттям китайською мовою (див. Chao 1968; Li та Thompson 1981), треба вивчити смисловий зв'язок іменникових словосполучень з дієсловом. За допомогою фонологічного кия можна виявити крайній лівий Н. П. Чжансан як тему речення; а саме - це те, про що йдеться в решті речення. За допомогою семантики тоді можна мати можливість визначити, що "я" є предметом речення, а Чжунгвен "китайцем" як (фронтальний) об'єкт речення, тому що перший як агент виконує навчальну дію, тоді як остання як тема отримує навчальну дію. Зрозуміло, що поняття суб'єкта, що використовується тут, ґрунтується на семантичному ґрунті, а саме. Тема речення китайською мовою, визначена Лі та Томпсоном (1981), є іменниковою фразою, яка має відношення "робити" або "будучи" з дієсловом у цьому реченні.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

У другому розділі було конкретно розглянуто порядок слів у реченні в китайській мові. Продемонстровані приклади речень, з визначеними у них членами речення та їх послідовністю. Такі поняття не є однозначно схожими, наприклад, у українській та китайській мовах.

Також, були виділені частки, за допомогою яких ми можемо виділити члени речення (把, 被, 的). Важливо відмітити висвітлені позиції підмета та додатка в синтаксичних конструкціях з порушеним порядком слів, де було досліджено підмет, який відіграє семантичну роль і виявляється більш рухливим, та може перебувати у трьох позиціях.

РОЗДІЛ 3. СЕМАНТИКА ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ

新华社广州 10 月 29 日电（记者周颖）

广州市十五届人大常委会二十八次会议 29 日表决通过了《广州市母乳喂养促进条例》，对备受关注的公共场所母婴室建设、女职工哺乳权益保护等作了专门规定。

29-го числа на 28-му засіданні Постійна комісія 15-го Національного народного конгресу Гуанчжоу проголосувала за "Положення про сприяння грудному вигодовуванню в Гуанчжоу", яке передбачало особливі положення щодо будівництва пологових та дитячих кімнат у громадських місцях та захисту прав жінок-годувальниць.

广州市十五届人大常委会 – Постійна комісія 15-го Національного народного конгресу Гуанчжоу. Виступає об'єктом, виконує роль підмета.

表决通过了 – проголосувала. Дієслово, виконує роль присудка.

《广州市母乳喂养促进条例》 - "Положення про сприяння грудному вигодовуванню в Гуанчжоу" . Суб'єкт, який виступає додатком.

备受 – передбачати. Дієслово, у данному реченні виступає присудком.

关注的公共场所母婴室建设、女职工哺乳权益保护等作了专门规定 – особливі положення щодо будівництва... Означення до “Положення”, у реченні розташоване після додатка, до якого відноситься, видокремлене комою.

条例规定，在火车站、轨道交通换乘站、长途客运车站、机场等公共交通运输场所，图书馆、博物馆、购物中心等公共文体服务场所，政务服务中心等公共服务机构，医疗机构，商业经营场所等公共场所，建筑面积超过 1 万平方米或者日人流量超过 1 万人的，应当建设母婴室。

Положення передбачають, що послуги громадського транспорту, такі як залізничні вокзали, станції обміну залізничним транспортом, пасажирські станції на великі відстані, аеропорти, місця громадського культурного та спортивного обслуговування, такі як бібліотеки, музеї, торгові центри, установи громадського

обслуговування, такі як державні сервісні центри, медичні установи та комерційні місця, де площа будівлі перевищує 10 000 квадратних метрів або денний потік перевищує 10 000 осіб, повинні мати кімнати для матері та дитини.

条例 – положення. Об'єкт, виконує роль підмета.

规定 – передбачають. Дієслово, виконує роль присудка.

轨道交通换乘站、长途客运车站... - залізничні вокзали, станції обміну залізничним транспортом, пасажирські станції... Суб'єкт, виконує роль додатка.

违反规定的，由相关行政管理部门责令限期整改，逾期不改正的，处以 2 万元以上 5 万元以下罚款。

У разі порушення регламенту відповідний адміністративний департамент зобов'язаний виправити його в строк, якщо він не вносить виправлень у строк, штрафується не менше ніж 20 000 юанів, але не більше 50 000 юанів.

由相关行政管理部门 - відповідний адміністративний департамент. Об'єкт, виступає підметом.

门责令整改 – зобов'язаний виконати. Дієслово, виконує роль присудка.

违反规定的 – У разі порушення регламенту. Обставина, стоїть на початку речення.

逾期不改正的 – у разі якщо він не вносить виправлення у строк. Обставина.

罚款 – штрафується. Дієслово, виконує роль присудка.

处以 2 万元以上 5 万元以下 - не менше ніж 20 000 юанів, але не більше 50 000 юанів. Обставина.

条例还规定，对哺乳未满一周岁婴儿的职工，用人单位应当在每天的劳动时间为其安排一小时哺乳时间。女职工生育多胞胎的，每多哺乳一个婴儿每天增加一小时哺乳时间。用人单位应当将女职工哺乳时间视同正常劳动时间，并支付正常工作时间的工资。

Положення також передбачають, що для працівників, які годують груддю менше одного року, роботодавець повинен організувати одну годину годування груддю на кожен день. Для працюючих жінок, які народжують повторно, кожне

грудне годування дитини збільшується на годину. Роботодавець повинен сприймати час годування груддю як звичайний робочий час і виплачувати заробітну плату як за звичайний робочий час.

条例 – положення. Об'єкт, виступає підметом.

规定 – передбачають. Дієслово, виконує роль присудка, стоїть після підмета.

对...职工 – для працівників. Обставина.

用人单位 – роботодавець. Об'єкт, виступає підметом.

应当...安排 – повинен організувати. Дієслово, виконує роль присудка, стоїть після підмета.

条例还鼓励和支持有条件、有需要的医疗机构设立母乳库，向社会采集母乳，用于临床救治和科学研究，供有需要的早产儿、病重患儿等使用。设立母乳库的医疗机构负责对母乳库进行维护和管理，不得向母乳代用品生产经营者提供捐献母乳。

Положення також заохочує та підтримує медичні установи з умовами та потребами створити банки грудного молока, збирати грудне молоко від суспільства, використовувати його для клінічного лікування та наукових досліджень, а також використовувати їх для недоношених дітей та важкохворих дітей, які його потребують. Медичний заклад, який створює банк грудного молока, несе відповідальність за утримання та управління банком грудного молока і не повинен надавати замітники грудного молока виробникам та операторам заміників грудного молока.

条例 – положення. Об'єкт, виступає підметом.

鼓励和支持 – заохочує та підтримує. Дієслово, виконує роль присудка, стоїть після підмета.

设立, 采集, 用, 使用 – створювати, збирати, використовувати. Дієслова, виступають присудками.

医疗机构 – медичний заклад. Суб'єкт, виступає додатком.

向社会采集母乳 – банки грудного молока.

用于临床救治和科学研究 – використовувати для клінічного лікування та наукових досліджень. – обставина.

Розібравши та проаналізувавши даний текст, було показано порядок слів у реченні у китайській мові. Конструкції порядку слів дійсно було використано у даному публіцистичному тексті.

Вихідна конструкція Суб'єкт + час + дієслово [+ об'єкт] чітко була використана у кожному реченні, але були і виключення, наприклад обставина, котра могла стояти як перед підметом, так і після нього. Це спричинено мовною звичкою китайців, тому на практиці можна помітити, що обставина часу, як і обставина місця є плаваючою.

习近平夫妇在上海会见法国总统马克龙夫妇

Сі Цзіньпін та його дружина зустрілися з президентом Франції Макроном у Шанхаї

11月5日晚，国家主席习近平和夫人彭丽媛在上海豫园会见法国总统马克龙和夫人布丽吉特。

Увечері 5 листопада Голова КНР Сі Цзіньпін та його дружина Пен Ліюань зустрілися з президентом Франції Макроном та його дружиною Бріджітт у Шанхайському парку Юйюань.

11月5日晚 – увечері 5 листопада. Обставина часу, стоїть на початку речення.

国家主席习近平和夫人彭丽媛 – Голова КНР Сі Цзіньпін та його дружина Пен Ліюань. Суб'єкт. Виступає складеним підметом.

会见 – зустрічатися. Дієслово, виконує роль присудка, стоїть після підмета.

在上海豫园 – Шанхайський парк Юйюань. Обставина місця. У данному реченні стоїть після підмета, а не на початку речення.

法国总统马克龙和夫人布丽吉特 – президент Франції Макрон та його дружина Бріджітт. Об'єкт, виступає додатком.

У даному реченні використаний не чіткий порядок слів, оскільки граматично правильним є Суб'єкт + час + місце + дієслово + об'єкт. Але на прикладі ми бачимо, що конструкція є Час + Суб'єкт + дієслово + місце + об'єкт.

Зміна граматичної конструкції у реченні не є критичною, а навпаки, відповідає усному мовленню китайців.

豫园内水廊轩榭，光影生辉。马克龙夫妇抵达时，受到习近平和彭丽媛热情迎接，两国元首夫妇互致问候。

Водна галерея в саду Юйюань світиться усіма барвами. Коли Макрон та дружина приїхали, їх тепло зустріли Сі Цзіньпін та Пен Ліюан, і два глави держав обмінялися привітаннями.

豫园内水廊轩榭 - Водна галерея в саду Юйюань. Суб'єкт, виступає підметом.

光影 – світитися. Дієслово, виконує роль присудка.

生辉 – сяяти новими барвами. Обставина.

马克龙夫妇 – Макрон та дружина. Суб'єкт, виступає підметом.

抵达 – приїхали. Дієслово -присудок.

时 – коли. Обставина часу.

习近平和彭丽媛 - Сі Цзіньпін та Пен Ліюан. Суб'єкт, виступає підметом.

热情 – тепло. Означення до «зустріли».

迎接 – зустрічати (зустріли). Дієслово, присудок.

两国元首夫妇 - два глави держав. Суб'єкт, у данному реченні виступає підметом.

互致问候 - обмінялися привітаннями. Додаток.

Дане речення не ускладнено великою кількістю другорядних членів речення, і побудовано повністю за граматичною схемою.

两国元首夫妇偕行游园，宾主不时驻足，观赏江南园林景致。

Подружні пари глав держав вирушили до парку, а глави держав час від часу зупинялися, щоб насолодитися краєвидами саду Цзяньян.

两国元首夫妇 - Супружні пари держав. Об'єкт, у данному реченні виступає підметом.

行游 – вирушати. Дієслово, у данному реченні виступає присудком.

园 – парк. Додаток у реченні.

宾主 – гість та хазяїн (глави держав). Об'єкт, у реченні є підметом.

不时 – час від часу. Означення.

驻足 – зупинятися. Дієслово, що виступає присудком.

观赏 – насолоджуватися. Дієслово, виконує роль присудка.

江南园林 – сад Цзяньян. Об'єкт, який у данному реченні виступає означенням до “Краєвидів”.

景致 – краєвиди. Додаток, стоїть у кінці речення.

习近平和彭丽媛愉快地忆及今年 3 月访问法国受到马克龙夫妇热情款待的情景。

Сі Цзіньпін та Пен Ліюан із задоволенням згадали про візит до Франції у березні цього року, отримавши теплий прийом пари Макрона.

习近平和彭丽媛 – Сі Цзіньпін та Пен Ліюан. Об'єкт, у реченні виступає складеним підметом.

愉快地 – із задоволенням. Обставина.

忆及 – згадали. Дієслово, виступає присудком.

今年 3 月 – у березні цього року. Обставина часу.

法国 – Франція. Обставина місця.

受到 – отримувати.

马克龙夫妇 – пара Макрона. Суб'єкт, у даному реченні виступає означенням до додатку «теплый прием».

热情款待的情景 - теплый прием. Додаток

习近平说，欢迎马克龙总统再次访华并第一次来上海。

Сі Цзіньпін сказав, що запрошує президента Макрона знову відвідати Китай і вперше приїхати до Шанхаю.

习近平 – Сі Цзіньпін. Об'єкт, виступає підметом.

说 – казати (сказав). Дієслово, виступає присудком.

欢迎 – запрошувати (запрошує). Дієслово, виступає присудком.

马克龙总统 – президент Макрон.

再次 – знову. Обставина

访华 – відвідувати. Дієслово, присудок.

并第一次 – вперше. Обставина

来 – приїхати (відвідати). Дієслово, присудок.

上海 – Шанхай. Суб'єкт, виконєє роль додатка.

上海是中国改革开放和发展进步的缩影，体现了近代以来中国同世界关系的演变。

Шанхай є втіленням реформи відкритості та прогресу Китаю, що відобразив еволюцію відносин Китаю зі світом у сучасності.

上海 – Шанхай. Об'єкт, виконує роль підмета.

是中国改革开放和发展进步的缩影. є втіленням реформи відкритості та прогресу Китаю . Суб'єкт, який у реченні виконує роль присудка.

体现了 – відобразив. Дієслово, виконує роль присудка.

近代以来 – у сучасності. Обставина часу.

中国同世界关系的 – відносини Китаю зі світом.

演变 – еволюція.

希望这次访问有助于你了解上海、了解中国。我和夫人选择在豫园款待总统先生和夫人，希望你们能领略中华园林之美和中国的传统文化。

Сподіваюся, цей візит допоможе вам зрозуміти Шанхай і зрозуміти Китай. Ми з дружиною вибрали пригостити президента та пані в саду Ю. Я сподіваюся, що ви зможете оцінити красу китайських садів та традиційну культуру Китаю.

希望 – сподіватися. Дієслово, виступає присудком.

这次访问 – цей візит. Об'єкт, у реченні виступає підметом.

助了解 – допоможе зрозуміти. Дієслова, виступають складеним присудком.

上海, 中国 – Шанхай, Китай. Суб'єкти, виступають додатками.

我和夫人 - Ми з дружиною. Об'єкт, виступає підметом.

选择 – вибрали. Дієслово, виступає присудком.

款待 – пригостити. Дієслово, виступає присудком.

总统先生和夫人 - президента та пані. Суб'єкт, виступає додатком.

希望 – сподіваюсь. Дієслово, виступає присудком.

你们 – ви. Додаток

能领略 – зможете оцінити. Дієслово, виступає присудком.

中华园林 – китайський сад. Об'єкт, але у данному реченні виступає означенням до додатка «краса».

美 – Краса. Додаток

中国的传统 – китайський традиційний. Прикметник, який виступає означенням до «культура».

文化 – культура. Суб'єкт, виступає додатком.

马克龙感谢习近平和彭丽媛为他和夫人作出的热情周到安排。

Макрон подякував Сі Цзіньпіну та Пен Ліюан за теплі та продумані заходи для нього та його дружини.

马克龙 – Макрон. Об'єкт, виступає підметом.

感谢 – дякувати. Дієслово, виступає присудком.

习近平和彭丽媛 - Сі Цзіньпіну та Пен Ліюан. Додаток.

为他和夫人作出的热情周到 - теплі та продумані, для нього та його дружини. Означення до дадатку «Заходи».

安排 – заходи. Додаток.

他表示，习近平主席今天上午在第二届中国国际进口博览会开幕式上发表的主旨演讲给我留下深刻印象。

Він заявив, що Голова КНР Сі Цзіньпін залишив на нього глибоке враження промовою, виголошеною на церемонії відкриття 2-ї Китайської міжнародної імпортової виставки сьогодні вранці.

他 – він. Об'єкт, виступає підметом.

表示 – заявляти. Дієслово, виступає присудком.

习近平主席 - Голова КНР Сі Цзіньпін. Об'єкт, виступає підметом.

今天上午 - сьогодні вранці. Обставина часу.

在第二届中国国际进口博览会开幕式上 - церемонія відкриття 2-ї Китайської міжнародної імпортової виставки.

发表的 – вижражати, виголошувати. У данному реченні виступає прикметником до «промови».

主旨演讲 – промова. Додаток.

给我 – на нього. Додаток.

留下 – залишати. Дієслово, виступає присудком.

深刻 – глибокий (глибоке). Означення до «враження».

印象 – враження. Додаток.

法方赞赏并欢迎中国进一步扩大开放，致力于加强国际合作，构建开放型世界经济，实现互利共赢。

Французька сторона захоплюється та вітає подальше розширення та відкриття Китаю, прагне до зміцнення міжнародного співробітництва, побудови відкритої світової економіки та досягнення взаємної вигоди та взаємних вигравів.

法方 – Французька сторона. Об'єкт, виступає підметом.

赞赏并欢迎 - захоплюється та вітає. Дієлова, виступають складеним присудком.

中国 – Китай (у данному реченні Китаю). Означення до додатка «розширення та відкриття».

进一步扩大开放 - розширення та відкриття. Додаток.

致力于 – прагнути. Дієслово, виступає присудком.

加强 – зміцнення. Дієслово, виступає додатком.

国际合作 – міжнародне співробітництво. Додаток.

构建 – іменник, який виступає додатком.

开放型 – відкритий. Означення.

世界经济 – світова економіка. Суб'єкт, виступає додатком.

实现 – досягнення.

互利共赢 - взаємна вигода та взаємні виграві. Додаток.

马克龙表示，上海令我惊叹，我在这里看到了中国的开放与未来。

Макрон сказав: Шанхай мене здивував, і тут я побачив відкриття та майбутнє Китаю.

马克龙 – Макрон. Об'єкт, виступає підметом.

表示 – Сказати, висловити. Дієслово, що виступає присудком.

上海 – Шанхай. Об'єкт, виступає підметом.

令 – змушувати. У данному реченні не має перекладу, використовується як службова частина.

我 – Я, мене. Додаток

惊叹 – Здивовуватися. Дієслово, виступає присудком.

我 – Я. Об'єкт, виступає підметом.

在这里 – тут. Обставина місця.

看到了 – побачити (побачив). Дієслово, виступає присудком.

中国的 – Китайський. Означення до «відкриття та майбутнє».

开放与未来 – Видкриття та майбутнє. Додаток

法中都拥有灿烂文明，都倡导不同文明包容互鉴。

У французів прекрасна цивілізація, і всі вони виступають за толерантність різних цивілізацій.

法中都 – французи. Об'єкт, виступає підметом.

拥有 – мати. У данному реченні не має перекладу, оскільки була використана трансформація.

灿烂 – прекрасний. Означення до «цивілізація».

文明 – цивілізація. Суб'єкт, виступає додатком.

都 – усі. Об'єкт, виступає підметом.

倡导 – виступати за щось. Дієслово, виступає присудком.

不同 – несхожі. Пракметник, виступає означенням.

文明 – культура. Додаток.

包容互鉴 – толерантність, виступає додатком.

我期待这次国事访问取得圆满成功，为法中关系未来发展注入新的内涵。

Я з нетерпінням чекаю досягнення успішного завершення цього державного візиту і додаю нового сенсу майбутньому розвитку Китайсько-Французьких відносин.

我 – я. Об'єкт, виступає підметом.

期待 – з нетерпінням чекати. Дієслово, виступає присудком.

这次 – цього разу. Обставина часу.

国事访问 – державний візит. Додаток.

取得 – отримувати, досягати. Додаток

圆满成功 – завершення. Додаток

为 – для.

法中 – Китайсько-Французькі. Означення.

关系 – відносини. Додаток.

未来 – майбутнє. Додаток.

发展 – розвиток. Додаток.

注入 – впроваджувати, вводити. Дієслово, виступає присудком.

新的 – новий. Означення.

内涵 – зміст(внутрішній), якості. Додаток.

摄两国元首夫妇还观看了昆曲、越剧表演。中国艺术家们用昆腔演唱了法国喜剧《椅子》选段。

Пари двох глав держав також переглядали вистави Опери Кунку та Юе Опери. Китайські артисти заспівали добірку французької комедії «Стілець» у Кунку.

摄两国元首夫妇 - Пари двох глав держав. Об'єкт, виступає підметом.

还 – ще.

观看了 – переглядали. Дієслово, виступає присудком.

昆曲 - Опера Кунку. Додаток.

越剧表演 - Юе Опера. Додаток.

中国 – Китай (китайські). У данному реченні виступає означенням до «артисти».

艺术家们 – артисти. Додаток.

昆腔 – Кунку. Означення до «комедія».

演唱了 – співати. Дієслово, виступає присудком.

法国 – франція (французький), виступає означенням.

喜剧《椅子》选段。 - комедія «стілець». Додаток.

两国元首夫妇在九曲桥亲切话别，相约明日北京再见。

Дві глави держав на мосту Цзюцюйцяо розмовляють і домовляються завтра зустрітися в Пекіні.

两国元首夫妇 - Дві глав держав. Об'єкт, виступає підметом.

在 – на.

九曲桥 – міст цзюцюйцяо. Обставина місця.

亲切 – дружньо, сердечно. Означення до «розмовляти та домовлятися».

话别 – розмовляти. Дієслово, виступає присудком.

相约 – домовлятися. Дієслово, виступає присудком.

明日 - завтра, наступного дня. Обставина часу.

北京 – Пекін. Обставина місця.

再见 – зустрічатися (зустрітися). Дієслово, виступає присудком.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

У розділі 3 було на практиці розглянуто порядок слів у реченні. Для цього було взято публіцистичні тексти китайською мовою. Було проведено

контекстуальний аналіз текстів, виявлено члени речення, а також їх зв'язки у реченні. У нашій роботі неодноразово було сказано, що порядок слів у китайській мові є одним з найголовніших факторів для розуміння контексту мовлення. Оскільки китайська мова належить до ізолюючого типу, вона є доволі важкою для сприймання та вивчення, але дослідивши більш детально порядок слів та їх зв'язок, можна зробити висновки, що постановка членів речення є більш ніж логічною.

ВИСНОВКИ

У пропонованій роботі було детально розглянуто порядок слів у реченні в китайській мові, було виділено основні класи та підкласи цього явища.

Проблема побудови речень у різних мовах, а особливо в китайській мові є доволі важким і в той самий час важливим питанням. Китайська мова, через свою ізолюючу структуру є доволі важкою для розуміння, отже при її вивченні треба керуватися найголовнішим – правильним порядком слів, адже тільки завдяки цьому можна зрозуміти правильний зміст.

Порядок слів є одним з найбільш фундаментальних аспектів граматики: він може бути описаний як посилення на часову або лінійну послідовність слів у висловленні у реченні і є необхідним результатом однієї з універсальних конструктивних особливостей усіх мов, а саме лінійності. Щоб передати повідомлення, оратори не можуть не вимовляти один мовний елемент за один раз, і кожен елемент передує та слідує за іншим. У кожній мові впорядкування слів дозволяє мовцям визначати відносини між станами та подіями, а також між їх учасниками та відносинами між ними. Тим не менш, мови можуть відрізнятися з огляду на те, наскільки вони покладаються на поверхневий порядок значень, а також на діапазон допустимих відхилень, які вони демонструють: у цьому відношенні китайська мова є досить цікавим випадком.

Порядок слів є однією з найбільш захоплюючих і досліджуваних тем лінгвістики китайської мови: за останні десятиліття він захопив інтерес мовознавців, що працюють в різних теоретичних рамках, і поставив перед собою декілька викликів для існуючих лінгвістичних теорій.

Ця дипломна робота спрямована на те, щоб більш глибоко ознайомитись з порядком слів у реченні у китайській мові вивчення всіх вищезазначених частин та способів їх взаємодії з метою забезпечення більш повного та узгодженого опису явищ. Зокрема, досліджено чотири можливі модальності, що визначають остаточну послідовність елементів у реченні, а саме граматичні відношення, складову структуру, та структуру інформації, а також те, як ці модальності взаємодіють та накладають обмеження на можливі перестановки порядку слів.

Дослідження порядку слів у китайській мові є складним завданням не через відсутність досліджень з теми, а саме з протилежної причини. Порядок слів МС є темою великих досліджень для лінгвістів протягом десятиліть. Неможливо визначити кількість щодо багатства досліджень з цього питання, і тому багато доречних робіт залишаються не згаданими.

Хоча аналіз був зроблений на основі синтаксичного аналізу деяких ключових граматичних конструкцій китайською мовою, було зроблено і деякі висновки про загальні властивості цієї мови. Якщо розглядати з теоретично нейтральної, описової точки зору, основні висновки цього дослідження можна узагальнити так: (1) гнучка організація мовних елементів є чіткою характеристикою такої нефлектичної мови і, очевидно, мотивована до виконання різних граматичних функцій; (2) ступінь взаємодії синтаксису, семантики та прагматики у створенні та інтерпретації граматичних конструкцій є значним, що може пояснювати «приховану складність» у структурі китайської мови.

Дослідження демонструє, що в китайських граматичних структурах досліджувана синтаксична, семантична та прагматична інформація кодується дуже тонкими способами, що дозволяє припустити, що всебічний аналіз таких граматичних структур не можна шукати лише в синтаксичному, семантичному чи прагматичному плані, а в динамічна перспектива, яка поєднує всі три.

Хоча це правда, що іноді зміна порядку слів може бути мотивована семантичними чи прагматичними міркуваннями, але важливим є той факт, що конструкції, продемонстровані на попередніх поза контекстних прикладах, - це всі граматичні пристрої, що використовуються китайською мовою. Якщо нам доведеться зробити узагальнення щодо його структурних властивостей, ми можемо орієнтовно зробити висновок про те, що китайці не мають жорсткого порядку слів "предмет-дієслово-об'єкт", як це є у інших мовах, але він має жорстку конструкцію в самому серці, із залишковими елементами, вільно упорядкованими щодо цього відповідно до комунікативних контекстів.

Це дослідження може дати деякий погляд на типологічну проблему, яка зацікавила як функціональних, так і формальних лінгвістів - тобто, чи можна виділити мови за термінами «синтаксичний» та «прагматичний» тип.

Тому аналіз, розроблений у цьому дослідженні, ймовірно, охоплює більшу кількість лінгвістичних явищ у китайській мові та також поширюється на інші мови. Продовження досліджень інтерфейсів синтаксису з семантикою та прагматикою, безумовно, матиме великі перспективи.

论文摘要

词序是词在词组或句子里的先后次序。在汉语里，词序是一种主要语法手段。词序的变动能使整个句子或词组具有不同的意义。

语法学术语。也称“语序”。指语言里词语组合的次序。因为汉语没有严格意义上的词形变化，所以，对于文句中每个词的语法功能、它所显示出来的词义以及整个文句的含意，词序都有一定的、甚至是很重要的决定意义。

汉语的词序一般是固定的，在通常情况下，其规律是主语在谓语之前；宾语在动词之后；定语、状语在其所修饰的词语之前；补语在其所补充的词语之后。但随着语言的发展变化，自古至今，词序也有一定的变化。

另一种情况是，为了突出强调句中的某一成分，临时改变了汉语的正常词序，而将本应放在后面的成分前置，如将谓语置于主语之前，这种现象在古今汉语中都存在。例：“贤哉!回也。”（《论语·雍也》）、“多迷人啊!长安街的夜景。”

汉语的词序是说汉语的人约定俗成的，它既反映了一定的逻辑事理，又反映了一定的语言习惯。词序问题是汉语语法中的一个重要问题，它受着逻辑事理和语言习惯的制约，带有一定的强制性；另一方面，从局部看来，强制性之中又有一定的选择性。在学习和使用汉语时，要特别注意到词序的这些特点。

在文言文中，副词、形容词、动词词组、介宾词组等用在谓语后面（如果谓语后面有宾语，则用在宾语后面）。是单音节词的，前面无语音停顿，书面上不用逗号隔开；是多音节词或词组的，前面有语音停顿，书面上用逗号隔开。意义上对谓语起修饰限制作用，就是状语后置。

例如：《鸿门宴》：“将军战河北，臣战河南。”“战河南”即“战（于）河南”，应理解为“于河南战”。

汉语语法的特征是名词的顺序，单词的固定顺序：定义始终在定界之前，无论用什么（定义），都不能表达：从一个单词到整个句子。动词所面临的情况：所谓的“加法”（时间，结果）-通常在动词之后。

一个简单的句子可以是简单的，也可以是复杂的，包括同质术语，参考词，插入词，短语和由句子成员分隔的句子。复杂句子包括具有同构成员，具有分离成员，具有循环，具有插入和插入成分的句子。

现代汉语的特点是各种形式的一般疑问句。表达此类问题的主要方式是：1) 语调；2) 疑问词 *ma*；3) 谓词的肯定和否定形式的并置；4) 疑问粒子者。根据这些工具，我们将疑问句归纳为以下主要类别：由语调组成的，不包含疑问词（带有零个粒子）的一般疑问句，或所谓的语调问题；具有疑问词 *ma* 的一般疑问句；由谓词以肯定和否定形式构成的一般疑问句；带有 *shibushi* 疑问句的一般疑问句。此外，带有模态词 *ba* 的疑问句（不是疑问句，可以在疑问句，叙事句和命令句中找到）被分配到一个单独的组中。但是，在一般问题中，此粒子反映了问题中的未知程度：在粒子不是 *ba* 的问题中，未知程度低于在粒子 *ma* 中的未知程度。因此，这种形式上的句子具有其自身的语义-语用特征。

语义学现在是现代语言科学的重点。这主要是由于以下事实：如果不发展语言的语义方面，就不可能深入了解其性质，功能和发展方式，其与人的思想和行为的联系。现代科学认为意义是语言研究的重要方面，是其不变的特性之一。近年来，人们对语义学的一般问题以及对形态类别，构词法和句法结构的语义分析的兴趣明显增加。语言部分的元素-词汇，单词形成，语法-具有自己特殊的含义，其特殊性取决于它们在语言系统中所执行的功能。

汉语通常被认为是一种“对象—对象—对象（SVO）”语言，基本的语义单元是一个中文单词，通常由两个或更多的汉字组成。

颠倒的特征是违反了通常的口头语言，导致变化和语调。反过来，语调可以表现为较大的停顿。需要倒置以突出最重要的单词以及该语言的风格和情感色彩。结果使语言更加清晰，汉语科目通常在句子出现之前。但是，在某些情

况下，主体在句子后面占据一席之地。句子后的子基础的形成可以称为主语的倒置。

按照句子主要术语的相反顺序，通常，主题由名词表示，介词是不及物动词或很少在过渡意义上使用的动词。

如所提到的，倒置的特征在于违反了通常的口语语言，从而导致语调。反过来，语调的特点是停顿很大。需要倒置以突出最重要的单词以及该语言的风格和情感色彩。结果，这使语言更加清晰。

中文的主题通常发生在句子之前。但是，在某些情况下，主体在句子后面占据一席之地。句子后的子基础的形成可以称为主语的倒置。

按照句子主要术语的相反顺序，通常，主题由名词表示，介词是不及物动词或很少在过渡意义上使用的动词。

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тянь Аошуан. Проблемы скрытой грамматики: Синтаксис, семантика и прагматика языка изолирующего строя (на примере китайского языка)/ Московский гос. ун-т. Институт стран Азии и Африки. – М.: Языки славянской культуры, 2002. – 386-486 с.
2. Солнцев В. М. Введение в теорию изолирующих языков / Вадим Михайлович Солнцев. – Москва: Восточная Литература, 1995. – 352 с.
3. Курдюмов В.А. Курс китайского языка. Теоретическая грамматика. – М.:ЦИТАДЕЛЬ-ТРЕЙД;ЛАДА ,2005. – 576 с.
4. Кирюхина Л. В. СИНТАКСИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ КИТАЙСКОГО ГРАММАТИСТА МА ЦЗЯНЬЧЖУНА. Филологические науки. Вопросы теории и практики Тамбов: Грамота, 2016. № 6(60): в 3-х ч. Ч. 1. С. 117-120
5. A practical Chinese grammar for foreigners / Beijing language and culture university press,2008. – 652 с.
6. Драгунов А. А. Исследования по грамматике современного китайского языка. - М.-Л., изд-во Акад. наук СССР, 1952. – 232 с.
7. Солнцев В.М. Очерки по современному китайскому языку. М., 1957
8. Люй Шусян. Очерк грамматики китайского языка. Слово и предложение / по ред И.М. Ошанина. – М. : Изд-во Восточной Литературы, 1961. – 266 с.
9. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / Ольга Сергеевна Ахманова. – М.: Издательство " Советская Энциклопедия". – 1966. – 608 с.
10. Люй Ш. Очерк грамматики китайского языка / Шу Сян Люй – [1 том] – Москва: Восточная Литература. 1961. – 266 с.
11. Люй Ш. Очерк грамматики китайского языка / Шу Сян Люй – [2 том] – Москва: Восточная Литература. 1965. – 349 с.
12. Цзинь Шаочжи. Классификация лексики современного китайского языка / Вестник ЛГУ. – Сер. 2. – 1988. – Вып. 3 (№ 16). – С. 80-84.

13. 汉俄词典 Китайско-русский словарь / Ся Чжунь-и. – М.: Вече, 2008. – 1250 с.
14. 马建忠. 马氏文通 / 马建忠. – 北京: 商务印书馆出版, 1998. – 457 с. Ма Цзяньчжун. Граматика пана Ма. Пекін: Комерційне видавництво. 1998 рік.
15. М.Я. Плющ. Сучасна українська літературна мова [7-ме вид.], – К.: Вища шк., 2009. – 430 с.
16. Ю. Григорова З.Л. Интонация вопросительных предложений в современном китайском языке. (Экспериментальное исследование) Дис. . канд. филол. наук. М.: МГУ, 1968. – 261 с.
17. П. Григорова З.Л. Интонация вопросительных предложений в современном китайском языке (Экспериментальное исследование): Автореф. дис. . канд. филол. наук. М., 1968. – 199 с.
18. Падучева Е.В. О семантике синтаксиса. М., 1974. – 167 с.
19. Шутова Е.И. Синтаксис современного китайского языка. М.: Наука, 1991. – 321 с.
20. Гао Минкай. Теория китайской грамматики. Издательство «Шаньзу», 1986.49ЖТТ. 1987,2. – 201 с.
21. Guo Jimaо. Tan biao tixingde "bushi" // Zhongguо yuwen, 1987, 2. Го Цзимао. О выражающем напоминание «bushi» // Китайская филология, 1987, № 2.1991,5. – 100 с.
22. Jianming. You "Fei yiwen xingshi + ne" zaochengde yiwenju // Zhongguо yuwen, 1982, № 6. – 301 с.
23. Yicheng Wu. The interfaces of Chinese syntax with semantics and pragmatics. 2017 – 218 с.
24. Jian Kang Loar. Chinese syntactic grammar. 2011 – 522 с.
25. Yip Po-Ching and Don Rimmington. Chinese a comprehensive grammar. 2016 – 657 с.
26. Алисова Т.Б. Опыт семантико-грамматической классификации простых предложений. ВЯ, 1970, №2. – 143 с.

27. Большой энциклопедический словарь: Языкознание / Гл. ред. В.Н. Ярцева. М, 1998. – 503 с.
28. Гак В.Г. Высказывание и ситуация. II Проблемы структурной лингвистики 1972. М., 1973. – 206 с.
29. Горелов В. И. Теоретическая грамматика китайского языка. М.: Просвещение, 1989. – 361 с.
30. Ю.Григорова З.Л. Интонация вопросительных предложений в современном китайском языке. (Экспериментальное исследование) Дис. . канд. филол. наук. М.: МГУ, 1968. – 172 с.
31. Есперсен О. Философия грамматики. М.: Изд. иностр. литер., 1958.14.Звегинцев В.А. Положение семантики. М., 2001.15.Звегинцев В.А. Предложение и его отношение к языку и речи. М., 1976. – 237 с.
32. Кобозева И.М. Лингвистическая семантика. М.: Едиториал УРСС, 2004.
33. Падучева Е.В. О семантике синтаксиса. М., 1974. – 254 с.
34. Солнцев В.М. Введение в теорию изолирующих языков. М.: Издательская фирма «Восточная литература» РАН, 1995. – 193 с.
35. Софронов М.В. Китайский язык и китайская письменность. Курс лекций. М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. – 251 с.
36. Сусов И.П. Семантическая структура предложения. Автореферат докт. дисс. Л., 1973. – 135 с.
37. Сусов И.П. Семантическая структура предложения. Тула, 1974. – 91 с.
38. Тань Аонгуан. Актуальное членение и универсальные коммуникативные категории высказываний в китайском языке // Вестник Московского университета. Серия 13. Востоковедение, 1985, №4. – 356 с.
39. Шутова Е.И. Вопросы теории синтаксиса: на основе сопоставления китайского и русского языков: Автореф. дис. . докт. филол. наук. М., 1987. – 213 с.
40. Шутова Е.И. Синтаксис современного китайского языка. М.: Наука, 1991. – 300 с.
41. Chao Yuan Ren. A Grammar of Spoken Chinese. Berkeley, 1968. – 241 с.

42. Leech G. Principles of pragmatics. L.; N.Y., 1983. – 174 с.
43. Li Ch., Thompson S. Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar. Berkeley, 1981. – 236 с.
44. Yokoyama O.T. Discourse and Word Order. Cambridge (Mass.), 1986.
- Chang Yuzhong. Shixi fanwenjude yuyong hanyi // Hanyu xuexi, 1992, 5. – 124 с.
45. Chen Jiong. Shilun wenju xingshide ziju zuo binyu // Anhui daxue xuebao, 1984,4. – 89 с.
46. Chen Meijin. Hanyu jiashexing yiwenju yanjiu // Nanjing shida xuebao, 1992,4. – 169 с.
47. Dong Xiufang. Xiandai Hanyu zhongde zhudongci "you mei you" // Yuyan jiaoxue yu yanjiu, 2004, № 2. – 201 с.
48. Дун Сюфан. Вспомогательный глагол современного китайского языка «you mei you» // Преподавание и исследование языка, 2004, № 2. – 137 с.
49. Fu Dawei. Buyi kuoda fanwenjude fanwei // Zhongguo yuwen tiandi, 1989, 6. – 123 с.
50. Gao Mingkai. Hanyu yufa lun. Shangwu yinshuguan, 1986. – 139 с.
51. Гао Минкай. Теория китайской грамматики. Издательство «Шаньбу», 1986.49ЖТТ. 1987,2. – 251 с.
52. Guo Jimao. Tan biao tixingde "bushi" // Zhongguo yuwen, 1987, 2. Го Цзимао. О выражающем напоминание «bushi» // Китайская филология, 1987, № 2.1991,5. – 101 с.
53. He Wei. Huojia fangyande yiwenju jian lun fanfuwen liangzhong juxingde guanxi // Zhongguo yuwen, 1991, 5. – 201 с.
56. Hou Lingwen. Tan "faoudingshifeiwenju" // Hanyu xuexi, 2002, 4. Хо Линвэнь. Об «отрицательном общем вопросе» // Изучение китайского языка, 2002, № 4.тп i989,№2. – 99 с.
57. Ни Bingzhong. Youguan "ne" de liangge wenti // Yuyan jiaoxue yu yanjiu, 1989, №2. – 195 с.
59. Ни Mingyang. Beijing huade yuqi zhuci he tanci // Zhongguo yuwen, 1981, № 5-6. – 126 с.